

Suomen telemaksujen hintataso 2002

SISÄLLYSLUETTELO

KUVAILULEHTI	3
PRESENTATIONSBLAD	5
DESCRIPTION	7
ESIPUHE	9
SISÄLLYSLUETTELO	11
YHTEENVETO.....	13
SVENSK RÉSUMÉ.....	16
1. JOHDANTO	19
1.1. TUTKIMUKSEN AIHE JA TAUSTA.....	19
1.2. RAJAUKSET JA TULOSTEN KÄYTTÖ.....	19
1.3. INDEKSIEN LASKEMINEN JA KÄYTTÖ.....	20
2. SÄÄNTELY, KANSANTALouden KEHITYS JA TELEYRITYKSET	21
2.1. SÄÄNTELY.....	21
2.2. KANSANTALouden KEHITYSLUVUT	21
2.3. TELEYRITYKSET JA NIIDEN TOIMINTA	22
3. LIITTYMÄT KIINTEÄSSÄ PUHELINVERKOSSA.....	23
3.1. LIITTYMISMAKSUT	23
3.2. PERUSMAKSUT	24
3.3. KOTITALouden PAIKALLINEN HINTAKORI	25
4. PUHELUT.....	27
4.1. PUHELujen HINNOITTELUTAPA	27
4.2. PAIKALLISPUHELU- JA PAIKALLISVERKKOMAKSUT	27
4.3. KOTIMAAN KAUKOPUHELUT	30
4.4. ULKOMAANPUHELUT.....	32
5. INTERNET-PALVELUT	36
5.1. PALVELUNTARJOAJAT JA LIITTYMÄTYYPIT.....	36
5.2. SOPIMUKSET JA MAKSUT.....	36
5.3. ADSL-LIITTYMÄT JA INTERNETIN LIITYNTÄMUODOT	37
6. MATKAPUHELINVERKOT	40
6.1. KAKSITAAJUUSPALVELUT	40
6.2. MATKAPUHELUINDEKSI	41
6.3. TÄRKEIMMÄT MATKAPUHELUMAKSUT	42
6.3.1. PERUSMAKSUT	43
6.3.2. LÄHTEVIEN PUHELujen JA TEKSTIViestien MAKSUT	43
6.3.3. GPRS-PALVELUT	45

6.3.4. TEKSTIVIESTIT	46
6.4. ALUEELLISET CITYPUHELIMET	46
6.5. PUHELUMAKSUT KIINTEÄSTÄ KOTIMAAN PUHELINVERKOSTA MATKAPUHELIMIIN	47
7. YHTEENVETO PUHEVIESTINNÄN MAKSUJEN KEHITYKSESTÄ 1995-2003	48

LIITELUETTELO

1. Kotitalouden paikallinen hintakori yhtiöittäin
2. ISDN -perusliittymien kerta- ja perusmaksut
3. ADSL -palvelun kytkentä- ja perusmaksut
4. Paikallispuhelukojen perushinnat
5. Ulkomaanpuhelukojen hinnat
6. Kotitalouden paikallisen hintakorin aikasarjat
7. Kaukopuheluhintojen aikasarjat
8. Ulkomaanpuhelukojen aikasarjat
9. Matkapuhelinhintojen aikasarjat
10. Citypuhelinpalvelujen hinnat

SYMBOLIT

Ei mitään ilmoitettavaa	-
Epävarma tai puuttuva tieto	?
Ennakkotieto	*
Tietoa ei voi esittää käytetyllä tavalla	.

LYHENTEET

DNA Finland Oy	DNA
Elisa Communications Oyj	Elisa
Finnnet International Oy Ab	FI
Kaukoverkko Ysi Oy	KV9
Radiolinja Oy Ab	Radiolinja
Telia Mobile Finland	Telia
TeliaSonera AB	Sonera
Song Networks Oy	Song
paikallispuhelumaksu	ppm
paikallisverkkomaksu	pvm

ESIPUHE

Liikenne- ja viestintäministeriö on runsaan kymmenen vuoden ajan vuosittain teettänyt Suomen telemaksujen kehitystä selvittäneen tutkimuksen. Tutkimuksessa on tarkasteltu telemaksujen hintatasoa asianomaisen vuoden alussa sekä hintakehitystä sitä edeltäneen vuoden aikana. Tutkimus koskee keskeisiä puheviestinnän maksuja kiinteissä televerkoissa, matkaviestinverkoissa sekä internet-palveluissa. Tutkimuksessa on vuodesta 1999 alkaen myös selvitetty kaikkien telepalveluiden kokonaisuudesta käyttäen kunkin telepalvelun painona sen liikevaihdon osuutta Suomen telemarkkinoista. Samasta vuodesta tutkimusmenetelmää on muutettu siten, että telepalveluiden hintakehitystä kuvataan hintaindeksien avulla.

Suomen telepalvelut avattiin kokonaisuudessaan kilpailulle vuoden 1994 aikana. Tämän vuoden jälkeen telepalveluiden hinnat ovat yleisesti ottaen alentuneet varsin selvästi, vaikka eri palveluiden suhteen kehitys on ollut hyvinkin erilaista. Matkaviestinpalveluista sekä ulkomaanpuheluista maksetut hinnat ovat lähes jatkuvasti alentuneet, mutta paikallistelepalveluissa ja viime vuosina myös kaukopuheluissa kehitys on ollut päinvastainen. Nyt tehty tutkimus osoitti, että myös viime vuonna GSM-puheluiden hinnat laskivat edelleen.

Suomen teletoiminnan kehitykselle oli viime vuonna tyypillistä laajakaistaisten ADSL-palveluiden voimakas tulo markkinoille sekä näiden palveluiden hintojen laskeminen.

Tutkimukset teki liikenne- ja viestintäministeriön toimeksiannosta Telecom Consulting Kangas. Tutkimuksen vastuullinen tekijä oli FK Pertti Kangas.

Helsingissä maaliskuussa 2003

Rainer Salonen
Neuvotteleva virkamies

YHTEENVETO

Tutkimuksen aiheina ovat Suomen keskeisten telepalvelujen hinnoittelu ja hintamuutokset. Pääosin keskitytään yleisenä telepalveluna Suomessa kotitalouksille tarjottuihin puheviestinnän tuotteisiin. Tulokset pohjautuvat julkisiin hinnastoihin. Tutkimus kartoittaa tilanteen vuoden 2003 alussa ja selvittää kehitystä edellisen vuoden aikana. Telepalvelujen hintakehitystä on kuvattu hintaindeksien avulla ja tärkeimpien palvelujen indeksit on laskettu vuosille 1995-2002.

Kotitalouksien puheviestinnän maksut muuttuivat tutkimusaikana 1.1.2002 - 1.1.2003 seuraavasti:

GSM-puhelut	- 3,4 %
Paikallispuhelintoiminta	+ 4,1 %
Kaukopuhelun kokonaishinta	+ 3,6 %
Ulkomaanpuhelut	0,0 %
 Yhteensä	 - 0,7 %

Keskimäärin puheviestinnän maksut ovat laskeneet 0,7 edellisestä vuodesta eli saman verran kuin vuosi sitten. Kuten edellisessä tutkimuksessa matkapuhelujen hinnat ovat laskeneet ja paikallispuhelintoiminnan hinnat ovat nousseet. Vuodesta 1995 vuoteen 1999 puheviestinnän maksut laskivat keskimäärin 3,7 % vuodessa, joten hintojen lasku on pienentynyt vuosina 2000-2002. Maksujen kokonaismuutos on laskettu käyttäen painoina palvelujen liikevaihtosuusia Suomen telemarkkinoilla.

Vuoden 2002 aikana paikallispuhelintoiminnan puhelumaksut nousivat 5,5 % sekä tavallisten liittymien ja ISDN-liittymien perusmaksut yhteensä 2,6 %. Päivällä soitettujen paikallispuhelujen hinnat nousivat keskimäärin vain 3,6%. Puhelumaksujen keskimääräistä korotusprosenttia nostaa se, että Elisa poisti ilta-alennuksen paikallispuheluistaan. Vuosimaksujen nousu johtuu siitä, että vielä osa puhelinyhtiöistä on kuluneen vuoden aikana poistanut omistajuu-teen liittyvät alennukset perusmaksuistaan. Mielenkiintoinen uusi avaus paikallispuheluhinnoittelussa on Laitilan Puhelinosuuskunnan hinnoittelu. Kiinteä 12,9 euron liittymän perusmaksu sisältää liittymän lähipuhelut. Paikallispuhelut yhtiön oman alueen ulkopuolelle mak- savat erikseen.

Neljän minuutin paikallispuhelu päivällä maksaa keskimäärin 3,8 senttiä minuutti. Alueelliset erot paikallispuhelumaksuissa ovat Suomessa edelleen hieman kaventuneet.

Kaukopuhelun kokonaishinta, siis paikallisverkkomaksu ja kaukopuhelumaksu yhteensä, nousi 3,6 %. Korotus johtui paikallisverkkomaksujen korotuksista. Operaattoreiden kaukopuhelumaksut pysyivät ennallaan. Viiden minuutin kaukopuhelun kokonaishinta oli päivällä 9,9 senttiä minuutilta.

Kaikki operaattorit ovat siirtyneet ulkomaanpuhelujen hinnoitteluun, jossa puhelut matkapuhelin-suuntiin ovat kalliimpia kuin lankaliittymiin soitettut puhelut. Tämä johtuu siitä, että osa ulkomaalaisista matkapuhelinoperaattoreista perii lisämaksua verkkoonsa välitettävistä ulko-

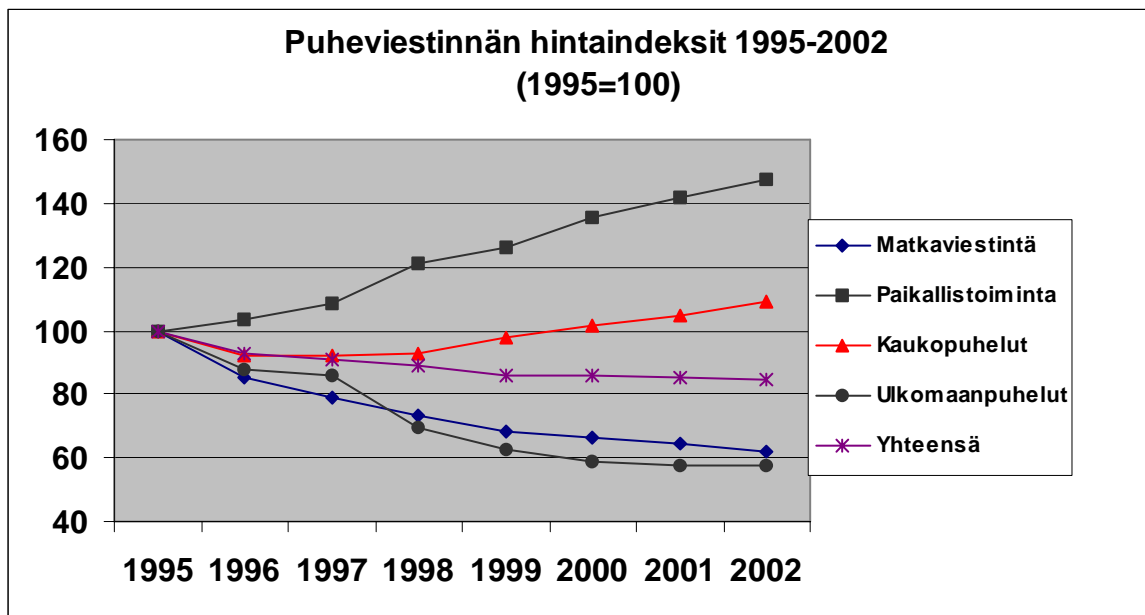
maanpuheluista. Suurimpien operaattoreiden ulkomaanliikenteen puhelumaksut säilyivät edellisen vuoden tasolla.

Puhelinverkon Internet-palvelujen kuukausimaksut ovat pysyneet jo aiemmin vakiintuneella tasolla 8,5 euroa /kk. Nopeiden Internet-palveluiden tarjonta on lisääntynyt. Vuoden 2002 kesällä nopeita ADSL -yhteyksiä tarjottiin kotitalouksille lähes kaikissa Suomen kunnissa. ADSL -yhteyksien hinnat ovat laskeneet vain vähän edellisestä vuodesta. Alimman siirtonopeuden ADSL -palvelun perusmaksu on nyt koko maassa 50 euroa/kk. Alueellisesti ADSL -palvelujen kuukausimaksujen vaihtelu on vähäistä.

Kahden suurimman matkapuhelinoperaattorin Soneran ja Radiolinjan kaksitaajuuspuhelujen hinnat ovat alentuneet keskimäärin 3,5 prosenttia viime vuoden alkuun verrattuna. Matkapuhelinoperaattoreilta löytyy kyllä suurempia yksittäisiä hinnanalennuksia. Suurimmat alennukset, 20 prosenttia, koskevat toisen operaattorin verkkoon soitettujen puhelujen hintoja. Tekstiviestien hinnat ovat laskeneet keskimäärin 11,4 prosenttia edellisestä vuodesta.

Oheisessa kuviossa ja taulukossa on graafisesti ja indeksilukuina esitetty puheviestinnän palvelujen hintakehitys vuosina 1995-2002. Paikallispuhelujen ja perusmaksujen hintakehitys on yhdistetty yhteiseksi paikallistoiminnan indeksiksi.

KUVIO 1 Puheviestinnän hintakehitys 1995-2002



Vuosi	Matka- viestintä	Paikallis- toiminta	Kauko- puhelut	Ulkomaan- puhelut	Yhteensä
1995	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1996	85,3	103,5	92,4	87,8	93,0
1997	78,8	108,2	92,1	86,1	90,7
1998	73,4	121,1	92,8	69,4	88,7
1999	68,4	126,1	97,5	62,8	85,8
2000	66,1	135,5	101,3	59,0	85,6
2001	64,2	141,8	105,0	57,7	85,2
2002	62,0	147,6	108,8	57,7	84,6
Muutos 2002/2001	- 3,4 %	+ 4,1 %	+3,6 %	0,0 %	- 0,7 %
Muutos 2002/1995	- 38 %	+ 47,6 %	+8,8 %	-42,3 %	- 15,4 %

Lopuksi on laskettu kilpailun alkamisen jälkeinen puheviestinnän hintakehitys. Koska tietoa matkaviestinnän hintakehityksestä ei ole vuosilta 1994-1995, on hintakehityksen laskemiseksi arvioitu, että matkaviestinnän hinnat laskivat keskimäärin 3 % vuodessa näinä vuosina. Kilpailu on alentanut puheviestinnän hintoja 20 prosenttia verrattaessa hintatasoa 1.1.2003 vuoteen 1993 eli kilpailun alkamista edeltäneeseen vuoteen. Kuluttajahinnat ovat nousseet vastaavana aikana 14,9 prosenttia, joten reaalisesti puheviestinnän maksut ovat alentuneet kilpailun alkamisen jälkeen 31 prosenttia.

SVENSK RÉSUMÉ

Undersökningen koncentrerar sig på televerksamhetens avgifter och prisförändringar av de viktigaste teletjänsterna i Finland. Undersökningen fokuseras i huvudsak på talkommunikationen, som erbjuds åt hushållen i Finland som allmän teletjänst. Resultaten baserar sig på offentliga tariffer. Undersökningen grundar sig på situationen i början av år 2003 och redogör utvecklingen under året 2002. Prisutvecklingen av televerksamheten har skildrats med hjälp av prisindex.

Hushållens teleavgifter har förändrats under perioden 1.1.2002-1.1.2003 på följande sätt:

GSM-samtal	- 3,4 %
Lokalverksamheten	+ 4,1 %
Fjärrsamtal sammanlagt	+ 3,6 %
Utrikessamtal	- 0,0 %
Sammanlagt	- 0,7 %

Priser av talkommunikationen har i genomsnitt sjunkit 0,7 procent från fjolårets nivå, alltså lika mycket som ett år tidigare. Liksom förra året har priser för mobilsamtal sjunkit medan tarifferna för lokala tjänster har stigit. Under åren 1995-1999 sjönk priser för talkommunikationen årligen i genomsnitt 3,7 procent, vilket betyder, att prissjunkandet har minskat. Den sammanlagda prisförändringen har beräknats så, att omsättningsandelarna på den finska telekommunikationsmarknaden har använts som vikter.

Avgifterna på lokalsamtalen har år 2002 stigit 5,5 % och grundavgifterna 2,6%. Den största orsaken för att grundavgifterna har stigit var att ännu några lokala telefonbolag har slopat från grundavgifterna de prissänkningarna som berodde på ägandet av bolaget. En ny intressant prissättning modell är den av Laitila Puhelinosuuskunta. Bolagets fasta grundavgift innehåller också närsamtal till bolagets egna område. De lokala samtalen utanför bolagets egna område kostar normalt.

Ett fyra minuters lokalsamtal kostar i genomsnitt 3,8 sent/minut. De regionala avgiftsskillnaderna i lokalsamtalen har minskat vidare i förra året.

Fjärrsamtalets tariff, som inkluderar lokalnätavgift och fjärrsamtalsavgift steg med 3,6 %. Detta beror på förhöjningen av lokalnätavgifterna. Fjärrsamtalsavgifter av operatörer har förblivit desamma. Fem minuters fjärrsamtal med lokalnätavgiften kostade på dagen 9,9 sent/minut.

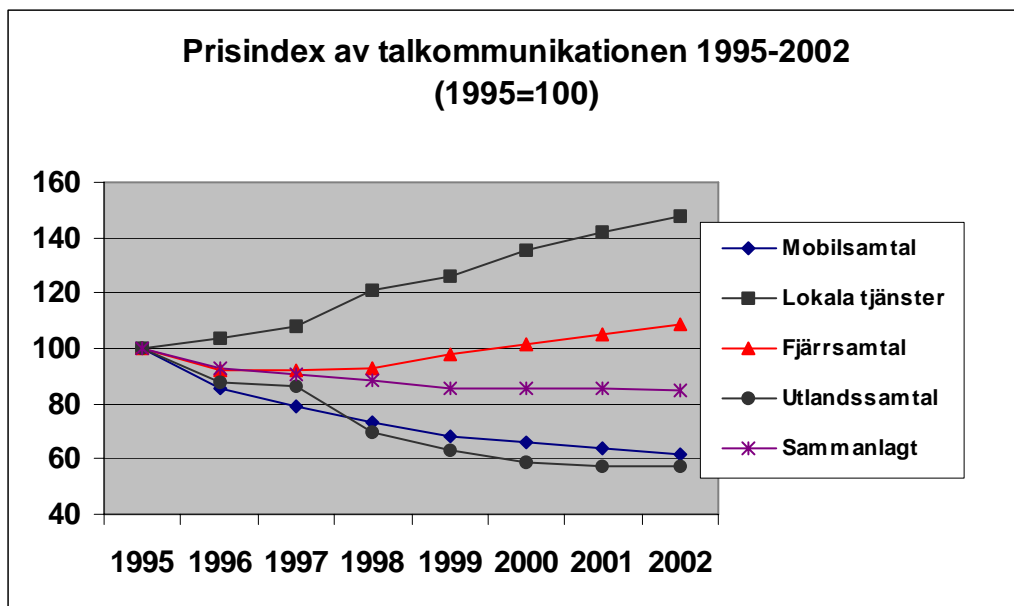
Alla operatörerna har nu dyrare utlandssamtal till mobiltelefonen än till en vanlig trådtelefon. Detta beror på att utländska mobiloperatörer tar också högre avgifter för att förmedla utrikesamtal till sina nät. Ändringar i utlandssamtalsavgifterna för de stora bolagen skedde inte i jämförelse med föregående året.

Telefonnätets Internet-tjänsters månadsavgifter har stagnerat på 8,5 euros nivå. Erbjudandet av de snabba transmissionshastigheterna har ökat. Under sommaren av året 2002 erbjöds de snabba ADSL-lösningarna för hushåll i nästan alla finska kommuner. Priser av ADSL-lösningarna har gått ner en aning. Månadsavgiften av telebolagen för 256 kbit/s ADSL-service 1.1.2003 är nu 50 euro i hela landet.

Mobilsamtalspriserna för de dubbelfrekvenstjänsterna av de två stora mobiloperatörerna Radiolinja och Sonera har sjunkit 3,4 procent i genomsnitt. Det finns också större enskilda pris-sänkningar hos mobiloperatörerna. De största prissänkningarna, som gäller mobilsamtal till andra operatörers nät, var 20 procent. Priserna av textmeddelandena har sjunkit 11,4 % i genomsnitt.

I nedanstående figuren och tabellen har man grafiskt och med indextal framställt prisutvecklingen av de allmänna tele- och mobiltelefonnäten under åren 1995-2002. Lokalsamtalspriser och grundavgifterna har förenats till en index för lokalverksamheten.

FIGUR: Talkommunikationens prisutveckling 1995-2002



År	Mobil- samtal	Lokala tjänster	Fjärr- samtal	Utlands- samtal	Samman- lagt
1995	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1996	85,3	103,5	92,4	87,8	93,0
1997	78,8	108,2	92,1	86,1	90,7
1998	73,4	121,1	92,8	69,4	88,7
1999	68,4	126,1	97,5	62,8	85,8
2000	66,1	135,5	101,3	59,0	85,6
2001	64,2	141,8	105,0	57,7	85,2
2002	62,0	147,6	108,8	57,7	84,6
Förändring 2002/2001	- 3,4%	+ 4,1 %	+3,6 %	-0,0 %	- 0,7 %
Förändring 2002/1995	- 38%	+ 47,6 %	+8,8 %	-42,3 %	-15,4 %

Till sist har räknats prisutvecklingen av tele- och mobiltjänsterna efter konkurrensens genombrott. Om man gör en hypotes, att tarifferna av mobil-samtal sjönk 3 % per år under perioden 1993-1995, har konkurrensen sänkt priserna av talkommunikationens tjänster med 20 % under perioden 1993-2002. Konsumentpriserna har stigit under den samma perioden 14,9 procent, vilket betyder, att priserna av talkommunikationens tjänster har sjunkit 31 % efter konkurrensens genombrott.

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen aihe ja tausta

Tutkimuksen aiheina ovat Suomen keskeisten telepalvelujen hinnoittelu ja hintojen muutokset. Tutkimus rajoittuu kotitalouksille tarkoitettuihin tuotteisiin ja pääosin puheviestintään. Tiedot pohjautuvat julkisiin hinnastoihin eikä todellisiin kaappoihin. Näin ollen tulokset ovat lähinnä tarjonnan eivätkä markkinoiden analysointia. Kaikki tutkimuksessa käsitellyt hinnat ovat verollisia.

Tutkimus kartoittaa tilanteen 1.1.2003 ja kehityksen sitä edeltävän vuoden aikana. Joitakin vuoden 2003 puolella tapahtuneita merkittäviä asioita on myös käsitelty. Aikasarjojen avulla tarkastellaan kehitystä lähes vuosikymmenen jaksolta, joiltakin osin kauempaakin. Liikenne- ja viestintäministeriö on vuosittain teettänyt tai tehnyt vastaavia tutkimuksia jo vuodesta 1992 alkaen. Edeltävät vastaavat selvitykset antavat hyvän pohjan pidemmän aikavälin tarkasteluille. Kuluvana vuonna hintamuutokset on laskettu viime vuoden tapaan hintaindeksien avulla. Pääosa indekseistä on laskettu vuosilta 1993-2002, joten niiden avulla on helppo esittää hintojen kehitys ko. ajanjaksolla.

Tutkimuksen on tehnyt Telecom Consulting Kangas (Pertti Kangas) yhteistoiminnassa liikenne- ja viestintäministeriön ja teleyritysten kanssa. Tekijä kiittää näitä ja muita tahoja, jotka ovat auttaneet tutkimuksen suorittamisessa.

1.2. Rajaukset ja tulosten käyttö

Tutkimus koskee valtaosin yleisenä telepalveluna kotitalouksille tarjottua puheviestintää Suomessa. Lisäksi on käsitelty Internet- ja ADSL- palveluita sekä matkaviestinnän tekstiviestipalveluita. Kiinteän puhelinverkon lisäksi tarkastellaan GSM -matkapuhelinverkkoja. Ulkopuolelle on rajattu mm. asiakaslaitteet, sisäverkot, datapalvelut, suljetut verkot, kiinteät yhteydet, palvelupuhelut ja lisäpalvelut. Periaatteessa tutkimus kattaa kaikki em. rajoihin sopivat yritykset. Internet-peruspalveluiden kohdalla käsitellään viisi sekä muiden tärkeimpien Internet-liityntäpalveluiden eli ISDN- ja ADSL -palveluiden osalta 30 suurinta yritystä puhelinliityntymien määrällä mitattuna. Tutkittavia tuotteita ja hintoja ovat ne, jotka ovat yleisesti saatavilla ja joista on olemassa julkinen hinnasto. Kansainvälisissä yhteyksissä tarkastellaan Suomesta käsin suoritettua televiestintää ja maksuja suomalaiselle osapuolelle. Vertailuja varten tehdyt laskelmat perustuvat teleyrityskohtaisesti yhteen, asiakkaalle edullisimpaan ratkaisuun, mikäli valittavana on useampia vaihtoehtoja.

1.3. Indeksien laskeminen ja käyttö

Telepalveluja ja niiden hintakehitystä kuvaavia aikasarjoja on liian paljon, jotta niiden sisältämän informaation voisi kerralla hallita. Aikasarjoja pitää yhdistää siten, että informaatiota menetetään mahdollisimman vähän. Tämä tapahtuu indeksteorian avulla.

Indeksien laskemisen havainnollistamiseksi seuraavassa käydään tarkemmin läpi kaukopuhelujen hintaindeksien laskeminen. Aluksi eri vuorokaudenaikojen hinnat on operaattorikohtaisesti yhdistettävä keskihinnaksi painottamalla kutakin hintaa arvioidun käyttöajan mukaan. Koska tämä tutkimus selvittää kotitalouksien käyttämiä palveluja, painoina on käytetty päivähinnoille 20%, iltahinnoille 70% ja yöhinnoille 10%.

Varsinainen indeksi lasketaan niin, että hintamuutos lasketaan jakamalla kahden peräkkäisen vuoden keskihinnat keskenään kultakin operaattorilta erikseen. Kaukopuhelujen yhteisindeksi lasketaan yhdistämällä operaattoreiden indeksit käyttämällä painoina markkinaosuuksia.

Kaukopuhelun hintamuutos saadaan indeksistä siten, että kahden peräkkäisen vuoden indeksin arvot jaetaan keskenään. Jos osamäärä on 1,04, niin hinnat ovat nousseet keskimäärin 4 prosenttia. Jos osamäärä on 0,94, niin hinnat ovat keskimäärin laskeneet 6 prosenttia
($1 - 0,94 = 0,06$).

Yksityiskohtainen kuvaus myös muiden indeksien laskentaperusteista on esitetty kunkin palvelun hintakehitystä kuvaavan tekstin yhteydessä.

Tutkimuksessa mukana olevien telepalvelujen hinnat voidaan yhdistää kaikkien puheviestinnän maksujen kehitystä kuvaavaksi yhteisindeksiksi. Kun indeksiin otetaan mukaan tärkeimpien palvelujen hinnat, joista suurin osa alan liikevaihdosta muodostuu, niin yhteisindeksi kuvaa erittäin hyvin puheviestinnän yleistä hintakehitystä. Tämä pätee siitä huolimatta, että kaikki mahdolliset puheviestinnän hinnat eivät olekaan mukana indeksissä.

Puheviestinnän yhteisindeksi on laskettu yhdistämällä paikallistoiminnan, kaukopuhelujen, ulkomaanpuhelujen ja GSM-puhelujen indeksit. Näiden palveluiden yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2001 muodosti noin 66 % teletoiminnan kokonaisliikevaihdosta Televiestintätalasto 2002 mukaan. Kotitalouksien käyttämien palvelujen osalta kyseinen prosenttiosuus on vielä suurempi.

Yhteisindeksi lasketaan vaihtuvapainoisena indeksinä, missä painoina käytetään eri palvelujen vuosittaisia liikevaihto-osuuksia. Tällöin ne palvelut, joiden liikevaihto-osuus on suuri, saavat suuremman painon.

Aiemmissa vastaavissa tutkimuksissa tutkimusajankohdat ovat olleet marraskuun 15 päivä vuoteen 1996 asti ja tammikuun 1 päivä sen jälkeen. Tutkimuksen indeksiluvut siis kuvaavat hintatasoa vuodenvaihteen tienoilla kunakin vuonna. Muista indekseistä poiketen GSM-puhelujen indeksi kuvaa laskutavasta johtuen ko. vuoden keskimääräistä hintatasoa.

Kokonaisindeksiin on myöhemmin helppo lisätä uusia palveluja, kun niiden osuus kokonaismarkkinoista kasvaa. Indeksien vuosittainen kehitys voidaan havainnollisesti esittää indeksikäyrinä, jolloin hintojen muutos on havainnollisesti nähtävissä.

Tilastokeskus julkaisee kuluttajan hintaindeksiä. Jos hintaindeksin arvot jaetaan kuluttajan hintaindeksin arvoilla, saadaan reaalin hintakehitys. Tämä kuvaa telehintojen muutosta suhteessa yleiseen hintatasoon. Reaalihintojen muutos on oleellista informaatiota etenkin oloissa, joissa hinnat muuttuvat voimakkaasti.

2. SÄÄNTELY, KANSANTALouden KEHITYS JA TELEYRITYKSET

2.1. Säätely

Viestintämarkkinalainsäädännön kokonaisuudistus toteutettiin kahdessa vaiheessa. Uudistuksen ensimmäinen vaihe tuli voimaan vuoden 2002 heinäkuussa. Siinä telemarkkinalain nimi muutettiin

viestintämarkkinalaiksi ja samalla viestintäverkkoja koskevaa lainsäädäntöä yhtenäistettiin siirtämällä televisio- ja radioverkkoja koskeva säätely uuteen lakiin.

Uudistuksen toinen vaihe annettiin eduskunnalle syyskuussa 2002. Lakiesitys hyväksyttiin helmikuussa 2003 ja tulee voimaan heinäkuussa 2003. Lakimuutoksen tavoitteena on luoda entistä paremmat edellytykset keskenään kilpailevalle liiketoiminnalle, viestintäteknologian kehitykselle ja innovaatioille. Samalla edistetään elinkeinoelämän kilpailukykyä, viestintäpalveluiden tasa-arvoista saatavuutta ja sanavapautta.

2.2. Kansantalouden kehitysluvut

Suomen kansantalous kasvoi vuonna 2002 jonkun verran edellisestä vuodesta, mutta kasvu jäi vaatimattomaksi verrattuna 1990-luvun loppuvuosiin. Ennakkotietojen mukaan bruttokansantuote eli tuotettujen tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu arvolisäys oli viime vuonna 140 miljardia euroa ja kasvu oli 1,6 %.

Kotitalouksien käytävissä olevat tulot kehittyivät suotuisammin. Ne lisääntyivät nimellisesti 3,8 prosenttia ja reaalisesti 2,1 prosenttia. Kuluttajahinnat nousivat 4,2 % eli edellistä vuotta (2,6%) enemmän.

Tilastokeskuksesta saatujen kansantalouden tilinpitotietojen mukaan teleliikennekulut kotitaloutta kohti ovat kasvaneet vuosina 1996-2001 viidessä vuodessa 128 % eli 18 % vuodessa. Vuoden 2001 kasvu edellisestä vuodesta on 14 prosenttia, joten kasvu on hieman hidastumassa. Kasvu johtuu siitä, että telepalvelujen käyttö on selkeästi lisääntynyt ja monipuolistunut matkapuhelin- ja Internet -palvelujen myötä. Huomattakoon, että vaikka teleliikennekulut ovat kasvaneet voimakkaasti, niin telepalvelujen hinnat ovat olleet koko ajan laskussa.

Teleliikennekulut kotitaloutta kohti 1996-2001

1996	360 euroa
1997	450 euroa
1998	500 euroa
1999	610 euroa
2000	720 euroa
2001	820 euroa

2.3. Teleyritykset ja niiden toiminta

Liikenne- ja viestintäministeriön www-sivuilla olevan seurannan mukaan telepalveluja tarjoavia yrityksiä on 179 kappaletta maaliskuun alussa 2003.

Tutkimuksessa mukana olevien keskeisimpien teleyritysten määrät jakautuivat toiminta-alueittain 1.1.2003 seuraavasti:

- paikalliset telepalvelut 44
- kaukopuhelut 9
- ulkomaanpuhelut 7
- matkapuhelut 11

Sonera Oyj fuusioitui ruotsalaisen Telian kanssa vuoden 2002 joulukuussa. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan uuden yhtiön TeliaSonera Ab:n hinnoittelua Suomessa eli Soneran hinnoittelua.

Soon Communications Oyj fuusioitui vuoden vaihteessa Elisan kanssa, mutta yhtiön tampere-laisella palveluoperaattorilla Soon Com Oy:llä on oma puheviestinnän hinnasto.

Huittisten Puhelin Oy ja Kankaanpään Puhelin Oy sulautuvat Satakunnan Puhelin Oy:öön 1.5.2002. Koska Telepohja Oy keskittyy yrityspalveluihin, se on jätetty pois tutkimuksesta. RSL COM on nykyään osa Finnet-konsernia.

Paikallispuhelintoimintaa harjoittavat teleoperaattorit muodostavat nykyään kolme leiriä: Elisa-ryhmä johon kuuluvat Elisa, Yomi, Tikka Communications, Lounet ja Riihimäen Puhelin sekä matkapuhelinoperaattorina Radiolinja; Finnet-ryhmittymä, johon kuuluu 33 maakunnallista puhelinyhtiötä sekä matkapuhelinoperaattorina DNA; ja Sonera sekä sen kanssa yhteistyössä olevat yhtiöt Loimaan Seudun Puhelin, Turun Puhelin ja Hämeen Puhelin. Ryhmien ulkopuolella toimii lisäksi kaksi yhtiötä: Etelä-Satakunnan Puhelin ja Forssan Seudun Puhelin.

3. LIITTYMÄT KIINTEÄSSÄ PUHELINVERKOSSA

3.1. Liittymismaksut

Liittymismaksu on kertamaksu, joka peritään vain kerran silloin, kun liittymä otetaan käyttöön.

Sekä EU että suomalaiset viranomaiset ovat vaatineet, että puhelinyhtiön omistus ja palvelujen käyttö on erotettava toisistaan. Tästä on seurannut, että ns. omistus- tai osakeliittymien määrä on vähentynyt, kuten oheisesta asetelmasta voi nähdä. Samalla liittymismaksut ovat huomattavasti halventuneet. Halvimmillaan liittymän sai vuoden 2003 alussa 10 eurolla, joka perittiin liittymän asennuksesta. Omistusliittymiä tarjoavien teleyritysten määrä on kehittynyt seuraavasti:

Omistus-/osakeliittymiä tarjoavien yritysten määrä
(suluissa liittymiä tarjoavien teleyritysten kokonaismäärä)

15.11.1994	(47)	42
15.11.1995	(47)	38
15.11.1996	(47)	32
01.01.1998	(46)	30
01.01.1999	(47)	25
01.01.2000	(47)	19
01.01.2001	(47)	17
01.01.2002	(47)	11
01.01.2003	(45)	9

Liittymismaksujen vertailu on tämän kehityksen myötä vaikeutunut. Toisaalta myös uusien puhelinliittymien kysyntä on nykyisellä matkapuhelinaikakaudella vähentynyt. Näistä syistä liittymismaksujen hintakehitystä on tutkittu aiempaa vähemmän. Liittymämäärillä painotettu keskimääräinen liittymismaksu 1.1.2003 oli 107 euroa, mikä on 16 prosenttia alempi kuin vuotta aikaisemmin. Keskiarvon lasku johtuu siitä, että omistusliittymiä tarjoavien yhtiöiden määrä on edelleen vähentynyt.

Niistä yhdeksästä yhtiöstä, jotka 1.1.2003 tarjosivat omistusliittymää, seitsemän yhtiötä on kuitenkin poistanut omistajuuteen liittyvät alennukset perusmaksuista.

Kotitalouden paikallisessa hintakorissa liittymismaksut eivät enää ole mukana. Korissa ovat vain perus- ja puhelumaksut.

Alueellista vertailua varten maa on jaettu neljään segmenttiin. Telealueittain jako on seuraava:

- **Etelä-Suomi:** Uudenmaan telealue
- **Länsi- ja Keski-Suomi:** Turun ja Porin, Ahvenanmaan, Hämeen, Keski-Suomen ja Vaasan telealueet
- **Itä-Suomi:** Kymen, Mikkelin, Kuopion ja Pohjois-Karjalan telealueet
- **Pohjois-Suomi:** Oulun ja Lapin telealueet

ISDN-perusliittymä (2B+D) on yleensä tuotteistettu lisäpalveluna yksittäisen puhelinliittymän päälle, mutta yhtiöt tarjoavat myös itsenäisiä ISDN-liittymiä. Liittymään kuuluu usein toimintopaketti ilman eri maksuja. ISDN-liittymän liittymismaksut olivat pääosin ennallaan. Kolmenkymmenen tutkitun yrityksen puhelinliittymämäärillä painotettu keskimääräinen liittymismaksu oli 83,5 euroa eli 4 prosenttia alempi kuin vuotta aikaisemmin. Yhtiöiden ISDN-liittymien liittymismaksut on esitetty liitteessä 2.

3.2. Perusmaksut

Puhelinliittymän perusmaksua maksetaan kuukausittain riippumatta liittymästä soitettujen puhelujen määrästä. Muita nimityksiä ovat kuukausimaksu ja vuosimaksu.

Puhelinliittymän perusmaksut nousivat viime vuonna keskimäärin 3,1 prosenttia ja puhelinliittymämäärillä painotettu keskimääräinen perusmaksu oli 11,8 euroa. Suurimmat korotukset vuosimaksuihinsa tekivät Kymen Puhelin 116 %, Lounet 75 % ja Salon Seudun Puhelin 71 %.

Hinnankorotusten takana on omistamisen erottaminen palvelujen tarjonnasta. Vaikka lähes kaikki paikalliset teleyritykset ovat jo aikaisemmin lopettaneet uusien omistusliittymien tarjonnan, niin suuri osa on kuitenkin vasta viime ja toissa vuonna luopuneet omistusliittymän alennetusta perusmaksusta entisille omistaja-asiakkailleen. Nyt omistamisen erottaminen palvelujen tarjonnasta on viety loppuun niiden 10 yhtiön osalta, jotka ovat kuluneen vuoden aikana huomattavasti nostaneet vanhojen omistusliittymiensä perusmaksuja.

Soneran perusmaksu indeksissä on entisen vuokraliittymän, nykyiseltä nimeltään Soneran puhelinliittymä, keskimääräinen perusmaksu. Soneran perusmaksu vaihtelee alueittain.

ISDN-liittymien perusmaksut olivat keskimäärin lähes ennallaan tutkittujen yritysten kohdalla, sillä hinnat nousivat vain 0,7 %. Kolmenkymmenen teleyrityksen ISDN-liittymien perusmaksujen painotettu keskiarvo 1.1.2003 oli 22,9 euroa kuukaudessa S+a/b- verkkopäätteen kanssa, jolloin siihen voi liittää myös analogisia päätelaitteita. Yhtiöiden ISDN-maksut on esitetty liitteessä 2.

Perusmaksujen indeksi vuosille 1993-2002 on laskettu 44 paikallispalveluja tarjoavan teleyrityksen yleisimmän liittymän perusmaksusta. Tämä periaate takaa parhaan edustavuuden laskettaessa maksujen hintatason muutosta.

Vuodesta 2001 perusmaksuindeksiin on otettu mukaan myös ISDN-perusmaksut. Painoina on käytetty kotitalouksien tavallisten puhelinliittymien ja 2B+D ISDN-liittymien lukumääriä, joiden prosentiosuudet ovat 78 ja 18. Tavallisten puhelinliittymien ja ISDN-liittymien perusmaksut nousivat näin laskettuna yhteensä 2,5 prosenttia.

Liitteessä 1 on esitetty tutkimuksessa mukana olevat perusmaksut osana paikallisen hintakorin yhtiökohtaisia tuloksia.

3.3. Kotitalouden paikallinen hintakori

Kotitalouden paikallisen hintakorin avulla verrataan teleyhtiöiden peruspuhelinpalvelujen hintatasoa sekä alueellisia eroja. Korissa on mukana kunkin yhtiön yleisimmän liittymän vuoden perusmaksut sekä tuhannen 4 minuutin iltahinnalla soitetun puhelun maksut. Korivertailun yhtiökohtaiset tulokset ovat liitteessä 1.

TAULUKKO: Paikallispuhelumaksujen alueelliset erot Suomessa vuonna 1.1.2003

Segmentti	Hintakorin arvo euroa, 1.1.2003	Hintakorin arvo euroa, 1.1.2002	Muutos %
Etelä-Suomi	308	282	+9,2
Länsi- ja Keski-Suomi	272	260	+4,6
Itä-Suomi	311	308	+1,0
Pohjois-Suomi	295	285	+3,5
Koko maa	293	278	+5,4

Koko maan hintakorin arvo nousi 5,4 % edellisestä vuodesta eli saman verran kuin vuotta aikaisemmin. Muutos johtuu sekä perusmaksujen että puhelumaksujen korotuksista.

Alueelliset erot ovat edelleen hieman kaventuneet. Länsi- ja Keski-Suomi erottuu jälleen muita alueita halvempaan. Suurin nousu viime vuodesta tapahtui Etelä-Suomen korianvossa. Tähän taas vaikutti eniten Elisan korianvon 10,5 prosentin nousu. Etelä-Suomen keskimääräinen korianvo on jo lähes kalleimman alueen eli Itä-Suomen tasolla, jonka korianvo nousi jälleen vähiten. Muutokset edellisestä tutkimuksesta suhteessa maan keskiarvoon näkyvät seuraavassa taulukossa.

Eniten paikallishintakorin arvot nousivat Kymen Puhelimella 35,5 %, Lounetilla 28,5 % ja Lohjan Puhelimella 27,3 %. Laitilan Puhelinosuuskunnan korianvo aleni 4,2 prosenttia.

TAULUKKO: Paikallispuhelinmaksujen alueellisten erojen muutokset

Segmentti	Hintakorin arvo 1.1.2003, euroa	Suhde maan keski- arvoon 1.1.2003	Suhde maan keski- arvoon 1.1.2002
Etelä-Suomi	308	1,05	1,01
Länsi- ja Keski-Suomi	272	0,93	0,94
Itä-Suomi	311	1,06	1,11
Pohjois-Suomi	295	1,01	1,02
Koko maa	293	1,00	1,00

TAULUKKO: Tietoja Suomen teleyritysten paikallisten hintakorien arvoista 1.1.2003, euroa

painotettu keskiarvo	293
mediaani	254
ylin kvartiili	277
alin kvartiili	230
Kalleimmat teleyritykset	
Sonera Oyj	340
Elisa Communications Oyj	309
Paraisten Puhelin Oy	306
Halvimmat teleyritykset	
Mariehamns Telefon Ab	171
Ålands Telefonandelslag	171
Alajärven Puhelinosuuskunta	205
Suurimmat teleyritykset	
Sonera Oyj	340
Elisa Communications Oyj	309

Sonera oli kallein yritys myös edellisessä tutkimuksessa. Nyt kaksi korivertailun kalleinta yritystä ovat myös kaksi maan suurinta teleyritystä. Mariehamns Telefon ja Ålands Telefonandelslag olivat myös vuonna 2001 kolmen halvimman teleyhtiön joukossa.

4. PUHELUT

4.1. Puhelujen hinnoittelutapa

Paikallispuhelumaksu (ppm) on maksu puhelusta telealueen sisällä. Telealueet on esitetty mm. liikenne- ja viestintäministeriön päätöksessä 1300/1997 ja ne vastaavat suunnilleen ennen vuotta 1997 käytössä ollutta läänijakoa. Jotkut yhtiöt hinnoittelevat erikseen puhelun yrityksen omalle toimialueelle ja kutsuvat sitä lähipuheluksi. Paikallisverkkomaksu (pvm), joka jää kokonaan lähtevän pään paikallisoperaattorille, peritään kauko-, ulkomaan- ja matkapuhelusta puhelun varsinaisen maksun lisäksi.

Kauko-, ulkomaan- ja matkapuhelu operaattorit perivät verkkojensa käytöstä omat minuuttimaksunsa. Kaukopuhelu on telealueiden välinen puhelu. Käytössä on myös valtakunnallisia yritysnumeroita (010-, 020- ja 030-alkuiset numerot), joihin soittaessa kaukopuhelumaksua ei veloiteta, vaan lankapuhelimesta soittaessa peritään likimain paikallispuhelumaksu ja matkapuhelimesta soittaessa noin 29 senttiä/minuutti.

Puhelun vastaanottaja saattaa myös laskuttaa puhelusta. Tällöin ei kuitenkaan makseta itse telepalvelusta, vaan puhelinlasku on keino hoitaa jonkin muun palvelun maksuliikenne (tunnetuimpina 0600/0700-numerot). Puhelu voi olla soittajalle maksuton soittaessa hätänumeroihin tai vastaanottajan maksaessa puhelun (esim. 0800-numerot).

Yleisin puhelun keston sidottu hintarakenne on x senttiä/puhelu + y senttiä/puheluminuutti, missä x tai y voi olla nolla. Jos x on nolla, on kyseessä puhdas aikaveloitus. Alkavien jaksojen rakenne x senttiä/puhelu + z senttiä kultakin alkavalta t sekunnin jaksolta on käytössä yhdellä paikallisoperaattorilla.

Perushinnoittelutapoja on muunneltu eri tavoin. Minuutti saattaa olla eri hintainen esim. puhelun alussa ja 30 min jälkeen. Yleensä puhelun kesto aikaan sidottu veloitus perustuu puhelun pituuteen sekunnin tarkkuudella tai satunnaiseen aikaveloitukseen laskentasykäyksin (Karls-son-veloitus). Puhelumaksu riippuu myös ajankohdasta (viikontästä ja/tai kellonajasta).

4.2. Paikallispuhelu- ja paikallisverkkomaksut

Paikallispuhelujen hintojen muutosta on tässä yhteydessä tutkittu päivällä soitettujen puhelujen suhteen. Ilta-alennusta käyttää paikallispuheluissaan enää kaksi teleyritystä ja näiden lisäksi oman alueen lähipuheluissa neljä teleyritystä.

Niille viidelle yhtiölle, joilla on erihintaiset lähipuhelumaksut omalle toimialueelle ja paikallispuhelumaksut muualle telealueelle, on koritarkastelussa laskettu keskimääräinen puhelumaksu. Lähipuhelun painona on käytetty 60% ja paikallispuhelun vastaavasti 40%.

Paikallispuhelujen päivähinnat ovat nousseet keskimäärin 3,6 % (edellisenä vuonna 2,4%) vuoden 2002 alkuun verrattuna laskettuna 4 minuutin puhelun keskihinnasta. Suurimmat korotukset ovat tehneet Soon Com (korotus 21,9%), Kestel (21,6%) ja Oulun Puhelin (17,4%). Yhtiöiden selvän enemmistön hinnat ovat ennallaan viime vuoteen verrattuna. Paikallispuhelujen hintojen kokonaismuutos oli +5,5% edelliseen vuoteen verrattuna, kun otetaan huomioon myös iltapuhelut. Tämä päiväpuhelun hintaa suurempi korotus johtuu siitä, Elisa poisti

ilta-alennukset paikallispuheluistaan. Laitilan Puhelinosuuskunnan osalta laskelmissa on käytetty oman alueen ulkopuolelle suuntautuvan paikallispuhelun hintaa.

Teleyritysten paikallispuhelumaksut ovat liitteessä 4.

Paikallisverkkomaksuja on nostettu hieman enemmän kuin paikallispuhelumaksuja, nimittäin keskimäärin 5,8 prosenttia. Erillistä iltapuhelun paikallisverkkomaksua perii enää kaksi yhtiötä, joten sen muutosprosentti ei enää merkityksellisesti poikkea päivällä soitetun puhelun maksusta.

Seuraavassa taulukossa esitetään tilastolukuja ajankohdalta 1.1.2003 teleyritysten päivällä soitettujen paikallispuhelukojen minuuttihinnoista, jotka on laskettu jakamalla 4 minuutin paikallispuhelun hinta neljällä.

TAULUKKO: Tietoja Suomen teleyritysten päivällä soitettujen paikallispuhelukojen minuuttihinnoista 1.1.2003, senttiä/min (laskettu 4 minuutin puhelusta)

painotettu keskiarvo	3,82
mediaani	3,45
ylin kvartiili	3,83
alin kvartiili	3,28
Kalleimmat teleyritykset	
Lounet Oy	4,56
Härkätien Puhelin Oy	4,31
Satakunnan Puhelin Oy	4,23
Halvimmat teleyritykset	
Mariehamns Telefon Ab	2,80
Ålands Telefonandelslag	2,80
Pohjois-Hämeen Puhelin Oy	2,95
Suurimmat teleyritykset	
Sonera Oyj	4,16
Elisa Communications Oyj	4,00

Kalleimmat teleyritykset ovat samat kuin viime vuonna. Halvimpien yritysten listalla on uutena Pohjois-Hämeen Puhelin, jonka hinnat ovat ennallaan viime vuoteen verrattuna.

TAULUKKO: Päivällä soitettujen paikallispuhelukojen keskimääräiset minuuttihinnat 1.1.2003 ja niiden muutokset edellisestä tutkimuksesta alueittain

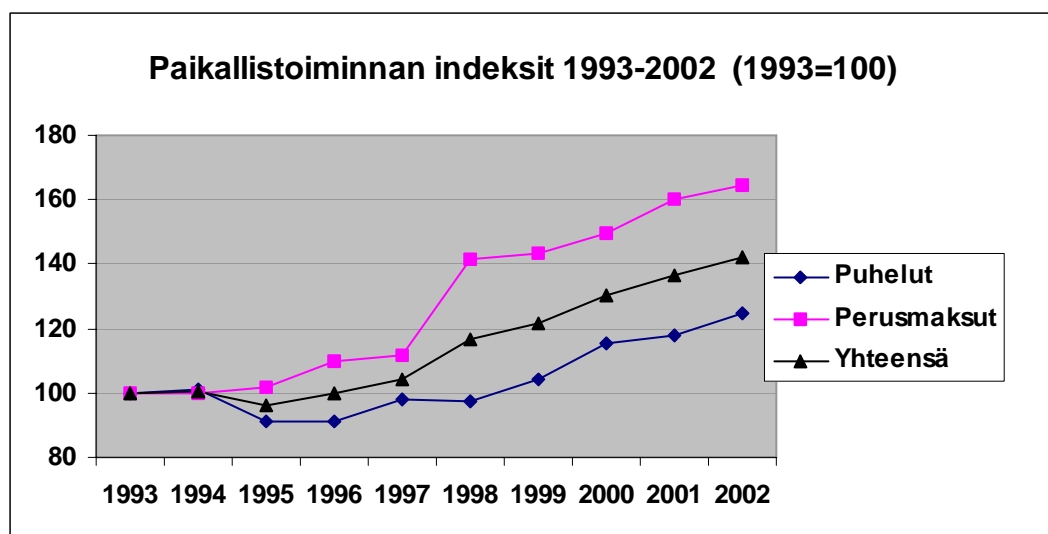
Segmentti	Paikallispuhelu- maksu 1.1.2003 snt/min	Suhde maan kes- kiarvoon 1.1.2003	Suhde maan kes- kiarvoon 1.1.2002
Etelä-Suomi	3,98	1,04	1,03
Länsi- ja Keski-Suomi	3,68	0,96	0,96
Itä-Suomi	3,89	1,02	1,06
Pohjois-Suomi	3,78	0,99	0,98
Koko maa	3,82	1,00	1,00

Paikallispuhelumaksujen alueelliset erot ovat aavistuksen kaventuneet edelliseen vuoteen verrattuna. Huomattakoon, että muutama vuosi sitten Etelä-Suomi oli maan halvin alue, mutta nyt se on 4 % keskiarvon yläpuolella ja kallein alue.

Paikallispuhelukojen indeksi vuosille 1993-1999 on laskettu 47 paikallispalveluja tarjoavan teleyrityksen päivähinnoista käyttäen painoina liittymämääriä. Tätä periaatetta on muutettu vuosien 2000-2002 indeksilukuja laskettaessa Elisan iltapuhelun hinnankorotusten vuoksi vuosina 2000 ja 2002. Tämän vuoksi indeksin arvo on laskettu vuoden 1999 jälkeen päivä- ja iltahintojen korotusten keskiarvona.

Oheisessa kuviossa ja taulukossa on esitetty perusmaksujen ja paikallispuhelukojen indeksit sekä niiden yhteisindeksi. Yhteisindeksi on laskettu painottamalla arvioiduilla liikevaihto-osuuksilla yhteen perusmaksu- ja paikallispuhelukojen indeksit. Indeksi kuvaa hyvin paikallispuhelukojen hintakehitystä, sillä perusmaksut ja puhelumaksut tuottavat valtaosan paikallistoiminnan liikevaihdosta.

KUVIO 2 Paikallistoiminnan hintakehitys 1993-2002



Vuosi	Tutkimus- ajankohta	Perus- maksut	Paikallis- puhelut	Yhteensä
1993	15.11.1993	100,0	100,0	100,0
1994	15.11.1994	100,0	100,9	100,6
1995	15.11.1995	102,0	91,4	95,3
1996	15.11.1996	109,8	91,3	98,0
1997	01.01.1998	111,5	98,0	102,9
1998	01.01.1999	141,5	97,6	112,9
1999	01.01.2000	143,2	104,5	118,2
2000	01.01.2001	149,6	115,2	130,6
2001	01.01.2002	160,2	118,0	136,7
2002	01.01.2003	164,3	124,5	142,2

4.3. Kotimaan kaukopuhelut

Kaukopuhelun kokonaishinta muodostuu paikallisverkkomaksusta ja varsinaisesta kaukopuhelumaksusta.

Vanhojen operaattoreiden varsinaiset kaukopuhelumaksut ovat edelliseen tutkimukseen verrattuna ennallaan. Uutena kauko-operaattorina on mukana Tele2, jonka kaukopuhelumaksut ovat halvimmat Suomessa. Pienistä kauko-operaattoreista ovat kaukopuhelumaksujaan alentaneet Cubio Communications, Globetel ja RSL COM.

TAULUKKO: Ajankohtana 1.1.2003 voimassa olleet kaukopuhelujen hinnat, senttiä/min

Operaattori	arkipäivä	ilta + viikonloppu	yö
Suuret:			
Elisa Communications Oyj	7,40	3,80	3,80
Kaukoverkko Ysi Oy 1)	7,40	4,2 / 3,87	3,87
Sonera Oyj	7,40	4,04	3,70
Song Networks Oy	6,56	3,70	3,70
Pienet:			
Cubio Communications Oy	6,05	6,05	6,05
Globetel Oy	5	5	5
RSL COM Oy	6	6	6
Jippii Group Oyj	3,7	3,7	3,7
Tele2	3,5	3,5	3,5

Taulukossa on indeksin laskennassa käytetyt vuorokaudenajat:

- arkipäivä: ma-pe klo 08-17
- ilta + viikonloppu: kaikki päivät klo 17-20 ja la-su klo 08-17
- yö: joka yö klo 20-08

1) KV9: arkisin iltahinta on 3,87 snt/min klo 17–08, viikonloppuisin ja arkipyhinä hinnat ovat 4,2 snt/min klo 08–17 ja 3,87 snt/min klo 17-08.

Kaukopuhelun kokonaishintaan vaikuttaa siis myös edellä mainittu paikallisverkkomaksu. Paikallisverkkomaksut ovat nousseet viime vuodesta hieman enemmän kuin paikallispuhelumaksut, 5,8 prosenttia. Tämä korottaa kaukopuhelujen kokonaishintaa. Päivällä soitettun kaukopuhelun kokonaishinta on noussut 1,5 % ja muulloin 4%.

TAULUKKO: Kolmen suurimman teleyrityksen markkinaosuuksilla painotettujen kaukopuhelujen kokonaishintojen muutokset 1.1.2003

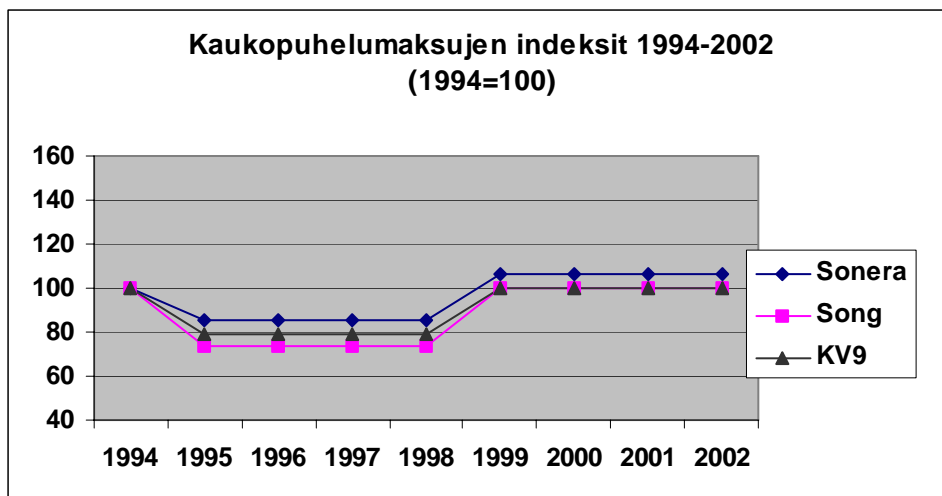
Ajankohta	Kaukohinta		Paikallisverkkomaksu		Koko hinta	
	hinta snt/min	muutos %	hinta snt/min	muutos %	hinta snt/min	muutos %
arkipäivä	7,33	0,0	2,58	+ 5,8	9,91	+ 1,5
ilta	4,02	0,0	2,58	+ 11,1	6,60	+ 4,1
yö	3,80	0,0	2,58	+ 11,1	6,38	+ 4,2

Kaukopuhelujen hintaindeksi on laskettu kolmen suurimman kauko-operaattorin hinnoista. Aluksi on yhdistetty eri vuorokaudenaikojen hinnat operaattorikohtaisesti keskihinnaksi painottamalla kutakin hintaa arvioidun käyttöajan mukaan. Tässä tutkimuksessa painoina on käytetty päivähinnoille 20%, iltahinnoille 70% ja yöhinnoille 10%, sillä kyseessä on kotitalouksien käyttämät palvelut. Kaukopuhelujen yhteisindeksi on laskettu yhdistämällä operaattoreiden indeksit käyttämällä painoina markkinaosuuksia.

Kaukopuhelujen kokonaisindeksi, joka on esitetty puheviestinnän indeksien yhteydessä raportin yhteenvedossa, on laskettu kaukopuhelumaksun ja paikallisverkkomaksun yhdistetyn keskihinnan kautta. Tämä kokonaisindeksi nousi 3,6 prosenttia edellisestä vuodesta.

Oheisessa kuviossa ja taulukossa on graafisesti ja indeksilukuina esitetty operaattoreiden kaukopuhelumaksujen hintakehitys ilman paikallisverkkomaksua.

KUVIO 3 Kaukopuhelumaksujen hintakehitys 1994-2002



Vuosi	Tutkimus- ajankohta	Sonera	Telia/ Song	KV9	Elisa
1994	15.11.1994	100,0	100,0	100,0	
1995	15.11.1995	85,3	73,4	79,5	
1996	15.11.1996	85,3	73,4	79,5	
1997	01.01.1998	85,3	73,4	79,5	
1998	01.01.1999	85,3	73,4	79,5	
1999	01.01.2000	106,8	99,8	100,5	
2000	01.01.2001	106,8	99,8	100,5	
2001	01.01.2002	106,8	99,8	100,5	100
2002	01.01.2003	106,8	99,8	100,5	100

Kaukopuheluhintojen nousu 1.1.2000 johtuu siitä, että paikallisverkkomaksun (pvm) määrittelyä muutettiin aiempaan käytäntöön verrattuna.

4.4. Ulkomaanpuhelut

Ulkomaanpuhelujen hintakehitystä on arvioitu jo aikaisemmissa tutkimuksissa käytetyn hintakorin avulla. Kyseisiin maihin suuntautuu noin kaksi kolmasosaa ulkomaanliikenteestä. Korin avulla on laskettu keskimääräinen minuuttihinta operaattoreittain sekä arkipäivä- että iltahinnoille. Pienten operaattoreiden hinnat ovat samat vuorokauden ympäri, joten niille on laskettu vain yksi keskihinta.

Kolme suurta teleyritystä tarjoaa kansainvälisen mallin mukaista Friends & Family -järjestelyä, jossa osan ulkomaanpuheluja voi soittaa normaalia halvemmalla. Itse järjestely on maksuton. Se on voimassa kaikkina päivinä ja vuorokaudenaikoina.

Finnet Internationalilla (tuotenimi 999 Ystävä Lähellä) ja Soneralla (tuotenimi 990 Pika) voi soittaa halvalla pikavalintaa käyttäen kolmeen asiakkaan valitsemaan ulkomaiseen puhelinnumeroon. Song Networksilla (tuotenimi 994 OmaMaa) saa valita yhden maan parinkymmenen paljon soitetun maan joukosta ja halpa hinta koskee kaikkia soittoja valittuun maahan. Korissa on viimevuotiseen tapaan huomioitu Friends & Family- järjestelyn vaikutus siten, että 40% yksityiskäyttäjän puhelusta kaikkiin korimaihin soitetaan kyseisillä erityishinnoilla.

Ulkomaanpuhelijujen hinnoittelu muuttui vuoden 2001 alusta siten, että suomalaiset operaattorit perivät matkapuhelinsuuntiin päättyvistä ulkomaanpuheluista lisämaksua verrattuna lankapuhelimiin päättyviin puheluihin. Tämä johtuu siitä, että monet ulkomaiset matkapuhelinoperaattorit niinkään perivät lisämaksua verkkoonsa välitettävistä ulkomaanpuheluista. Kaikki tutkimuksessa mukana olevat operaattorit ovat korottaneet matkapuhelimiin soitettujen ulkomaanpuhelijujen hintoja tästä syystä.

Song Networks ja Finnet International on poistaneet hinnoittelustaan ilta-alennukset ja perivät puhelusta samaa minuuttihintaa vuorokauden ympäri. Sonera on ainoa ulkomaanpuhelinoperaattori, jolla on käytössä ilta-alennukset ulkomaanpuheluissaan.

Normaalin puhelutuotteen rinnalla tarjotaan edelleen myös IP -puheluja. Ne kuljetetaan paketteina Internet-verkossa ainakin osan matkasta. Samaa laatua kuin normaalipuheluissa on ehkä vaikea saavuttaa, mutta hinnat ovat vastaavasti halvempia.

Ulkomaanpuhelijujen hintakorin sisältämä puheluminuuttijakauma on seuraava:

47,2 %	puheluminuuteista Ruotsiin
13,9 %	puheluminuuteista Saksaan
11,0 %	puheluminuuteista Venäjälle
11,5 %	puheluminuuteista Iso-Britanniaan
9,5 %	puheluminuuteista Viroon
6,9 %	puheluminuuteista Yhdysvaltoihin

Näistä maista Venäjälle ja Yhdysvaltoihin matkapuhelinsuuntiin päättyvistä puhelusta ei peritä lisämaksua.

Ulkomaanpuhelijuiden hintakorin mukaiset keskihinnat 1.1.2003 (senttiä/min) ja niiden muutokset edellisestä tutkimuksesta ovat oheisessa taulukossa. Suurten operaattoreiden keskihinnat on siis laskettu ottaen huomioon Friends & Family-järjestelyn hintaa alentava vaikutus.

TAULUKKO: Ulkomaanpuheluiden hintakorin mukaiset keskihinnat 1.1.2003 (senttiä/min)

Operaattori	Arkipäivä		Ilta, viikonloppu	
	Hinta	muutos %	Hinta	muutos %
Tavalliset puhelut				
Suuret operaattorit:				
Finnet International	22,1	0,0	22,1	0,0
Sonera	26,8	0,0	20,8	0,0
Song Networks	18,2	0,0	18,2	0,0
Pienet operaattorit:				
Cubio	9,9	-18,5	9,9	-18,5
Globetel	13,1	-18,8	13,1	-18,8
Jippii Group	13,8	0,0	13,8	0,0
Puhelut matkapuhelin-				
suuntiin				
Finnet International	38,5	0,0	38,5	0,0
Sonera	44,1	0,0	38,1	0,0
Song Networks	35,9	0,0	35,9	0,0
Cubio	24,7	-2,7	25,4	-11,7
Globetel	32,6	uusi	32,6	uusi
Jippii Group	35,9	uusi	35,9	uusi
IP-puhelut				
Song Networks	13,7	0,0	13,7	0,0
RSL COM	12,9	-18,3	12,9	-18,3

Suurten operaattorien Finnet Internationalin ja Soneran sekä ykköshaastajan Songin ulkomaanpuhelujen hinnat ovat säilyneet 1.1.2002 tilanteeseen verrattuna ennallaan. FI:n ja Soneran yhteinen markkinaosuus ulkomaanpuheluista on 87 prosenttia vuoden 2002 lopussa.

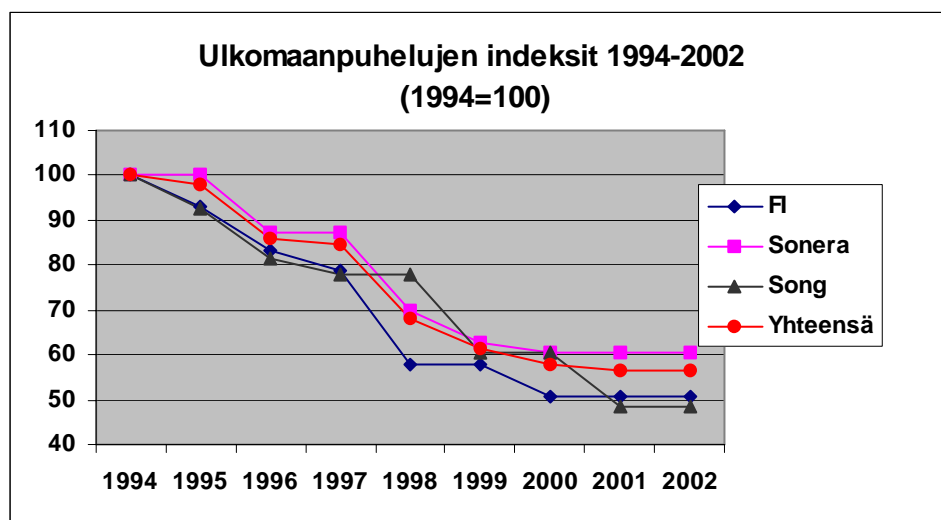
Suuremmista teleyrityksistä Songilla oli halvimmat tavallisten ulkomaan puhelujen hinnat 1.1.2003. Uusista operaattoreista halvin ja samalla markkinoiden halvin ulkomaanpuhelujen operaattori on Cubio, joka on alentanut hintojaan edellisestä vuodesta 18,5% (edellisenä vuonna 17%).

Ulkomaanpuhelujen yhteisindeksi on laskettu kolmen suurimman operaattorin keskimääräisistä korianvoista ja ne on painotettu yhteen markkinaosuuksien avulla. Indeksimuutos on edellisen vuoden tapaan laskettu ottaen huomioon uusi hinnoittelu. FI:lta ja Soneralta on pyydetty tiedot siitä, mikä osuus puheluista päättyy matkapuhelimiin. Lisäksi on otettu huomioon, että arviolta kolmannes puheluista on kotitalouksien soittamia. Tältä pohjalta indeksimuutos on laskettu niin, että kolmen indeksissä mukana olevan operaattorien osalta lankaliittymiin soitettujen puhelujen paino on 90 % ja matkapuhelinliittymiin soitettujen puhelujen vastaavasti 10%. Kolmen suurimman operaattorin keskimääräinen hintojen alennus näin laskettuna edellisestä tutkimusajankohdasta oli 2,2 %.

Suurten teleyritysten maakohtaiset sekä lanka- että matkapuhelinliittymiin päättyvien puhelujen hinnat eniten liikennöityihin maihin ja joihinkin muihin maihin 1.1.2003 ja 1.1.2001, jolloin hinnat edellisen kerran muuttuivat, on esitetty liitteessä 5.

Oheisessa kuviossa ja taulukossa on graafisesti ja indeksilukuina esitetty operaattorikohtaiset ulkomaanpuhelimaksujen indeksit.

KUVIO 4 Ulkomaanpuhelijujen hintakehitys 1994-2002



Vuosi	Tutkimus- ajankohta	FI	Sonera	Song/ Telia	Yhteensä
1994	15.11.94	100,0	100,0	100,0	100,0
1995	15.11.95	92,9	100,0	92,6	98,0
1996	15.11.96	83,0	87,3	81,4	86,1
1997	01.01.98	78,8	87,3	78,1	84,5
1998	01.01.99	58,0	70,0	78,1	68,0
1999	01.01.00	58,0	62,5	60,3	61,6
2000	01.01.01	50,9	60,4	60,3	57,8
2001	01.01.02	50,8	60,4	48,4	56,6
2002	01.01.03	50,8	60,4	48,4	56,6

5. INTERNET-PALVELUT

5.1. Palveluntarjoajat ja liittymätyypit

Viisi suurinta kotitaousasiakkaiden Internet-palveluntarjoajaa ovat Elisa, Jippii Group, Nettiportti, Sonera sekä MTV3. Edellä mainittujen lisäksi kymmenet yhtiöt toimivat ISP:na (Internet Service Provider).

5.2. Sopimukset ja maksut

Sopimukseen perustuvissa Internet-liittymätyypeissä on kiinteät kuukausittaiset perusmaksut. Tutkitut viisi operaattoria eivät sen sijaan peri kertaluontoisista liittymismaksuja. Operaattorit tarjoavat eritasoisia Internet-liittymiä erilaisia käyttötarpeita varten. Kaksi päätyyppiä ovat peruspalvelua tarjoava liittymä sekä aktiivikäyttäjälle laajempaa palvelukokonaisuutta tarjoava ja myös paremmin varusteltu liittymä.

Lisäksi nykyään on tarjolla kuukausimaksuttomia liittymätyyppejä, joissa on kuitenkin oma sähköpostiosoite. Tällaisia Internet-liittymiä ovat MTV3:n Internet-liittymä ja Jippiin Internet-liittymä. Elisan Internet Free- liittymän sähköpostiosoite on lisämaksullinen. Normaalit paikallispuhelimaksut on kuitenkin maksettava.

Puhelinyhteyksistä ISP:n palvelimelle peritään käyttömaksuna normaali paikallispuhelimaksu tai matkapuhelinmaksu käytetystä viestivälineestä riippuen. Käyttömaksuna voi olla myös paikallisverkkomaksun (pvm) ja erityisen Internet-puhelimaksun yhdistelmä. Kun uusi paikallisverkkomaksu (pvm) tuli voimaan 1.5.1999, niin Sonera siirtyi käyttämään sen ja Internet-puhelimaksun yhdistelmää kuitenkin niin, että Internet-käytön puhelimaksu säilyi pääsääntöisesti paikallispuhelimaksun tasoisena. Elisa ja Nettiportti ovat lopettaneet vastaavia paikallispuhelimaksuja halvemmat Internet-puhelimaksut. Elisa perii nyt Internet-puheluista normaalit paikallispuhelimaksut ja Nettiportti kunkin paikallisoperaattorin paikallisverkkomaksun sekä Internet- puhelimaksun (0,66 snt/min), jotka yhdessä vastaavat paikallispuhelimaksun tasoa.

Internet-liittymistä perittävät kiinteät perusmaksut ovat säilyneet samalla tasolla jo useamman vuoden ajan eikä tämäkään vuosi tee poikkeusta. Kaikki tutkitut operaattorit ovat luopuneet liittymismaksusta.

TAULUKKO: Keskeisten operaattoreiden Internet-liittymien hinnat peruspalveluna

Liittymä	Sähköposti-osoite (kpl)	Tila koti-sivuille (Mt)	Liittymis-maksu (euroa)	Perus-maksu (euroa/kk)
Sonera Internet				
-Fun	2	25	0	8,28
-Active	10	25	0	16,99
Nettiportti				
-dna Hyötynetti	5	5	0	7,99
-dna Laatumetti	5	5	0	13,99
Jippii Internet	1	-	0	0
Jippii Internet (GSM+)	5	25	0	8,24
Elisa Internet	1	10	0	8,24
MTV3	6	10	0	0

5.3. ADSL -liittymät ja Internetin liityntämuodot

Internet-palveluun voi liittyä erilaisten liityntäteknologioiden kautta. Yleisimmät ovat edelleen modeemi ja ISDN-liittymä. Internetiin liittyminen laajakaistapalvelujen kautta joko ADSL -liittymän tai kaapelimodeemin avulla kasvaa nykyään kovaa vauhtia. Internet-palvelujen siirtonopeuden kasvu onkin selvä kehitystrendi.

ADSL -palvelua tarjosivat 1.1.2003 kaikki perinteiset puhelinyhtiöt sekä muutama uusi haastaja. ADSL -palvelun tarjontaa on tutkittu liikenne- ja viestintäministeriön elokuussa 2002 julkaisemassa tutkimuksessa. Kesällä 2002 Suomessa oli vain 8 kuntaa, joissa ADSL -palvelua ei ollut tarjolla.

ADSL -liittymä (Asymmetric Digital Subscriber Line eli epäsymmetrinen digitaalinen tilaaja-johdo) on kiinteä Internet-liittymä, joka on huomattavasti nopeampi kuin ISDN. ADSL on tiedonsiirto-tekniikka, joka mahdollistaa laajakaistaisen palvelun tavallisen puhelinkaapelin välityksellä yhteyden päissä olevien ADSL -modeemin ja ADSL -keskittimen avulla.

Internet-käyttäjää voidaan ADSL -tekniikan avulla palvella tiedonsiirrossa entistä paremmin suuremman siirtonopeuden lisäksi myös siksi, että Internet-käyttö on luonteeltaan epäsymmetristä eli käyttäjä vastaanottaa dataa enemmän kuin lähettää sitä itse. ADSL mahdollistaa suuremman datasiirtonopeuden palvelimelta käyttäjälle kuin päinvastoin.

Tutkimuksessa on selvitetty 30 suurimman perinteisen puhelinoperaattorin ADSL -palvelujen hintatasoa. Näiden lisäksi ADSL -palvelua tarjoavat myös MTV3 ja Jippii Group Oyj.

Liitteessä 3 on 30 suurimman puhelinyhtiön ADSL -palvelujen hinnat kolmella eri nopeudella toteutetuista liittymistä. Tarjotut nopeudet vaihtelevat yhtiöittäin, mutta yksinkertaisten siirtonopeudet käyttäjälle päin ovat 256 kbit, 512 kbit ja 1 Mbit sekunnissa. Keskimäärin kytkentämaksu on 153 euroa, tarvittavan verkkopäätteen vuokra 8 euroa ja kuukausimaksut 50, 64 ja 104 euroa em. nopeuksin.

Oheisessa taulukossa on tarkasteltu ADSL -maksujen alueellisia hintaeroja samaa aluejakoa käyttäen kuin paikallispuhelinpalvelujen yhteydessä.

ADSL -liittymien perusmaksut alueellisesti 1.1.2003, euroa / kk

Segmentti	Perusmaksu, nopeus 256/256 kbit/s	Perusmaksu, nopeus 512/512 kbit/s	Perusmaksu, nopeus 1000/512 kbit/s
Etelä-Suomi	50,1	62,2	104,7
Länsi- ja Keski-Suomi	50,9	66,4	102,9
Itä-Suomi	50,1	65,2	108,0
Pohjois-Suomi	50,3	61,8	96,6
Keskiarvo	50,4	64,3	103,6
Keskiarvon muutos ajankohdasta 1.1.2002	-10,4	-18,9	-11,4

Kuukausimaksujen keskiarvot ovat 10-19 % ja kytkentämaksu (sama kaikissa nopeusluokissa) 10 % alempi kuin vastaavat vuodentakaiset hinnat. Kuukausimaksut ovat keskimäärin laskeutuneet ja hitaimman ADSL -liittymän kuukausimaksu ilman verkkopäätteen vuokraa on yleisesti 50 euron tasolla. Alueelliset erot ADSL -liittymien perusmaksuissa ovat pieniä.

MTV3:n ADSL -liittymän maksut ovat ennallaan: kytkentämaksu on 328 euroa ja kuukausimaksu 92,3 euroa. Lisäksi tulee päätelaite, jonka voi joko vuokrata tai ostaa omaksi. Liittymän nopeus Internetistä kotiin on 2 Mbit/s ja toisinpäin 256 kbit/s. Jippii Groupin Saunalahti -liittymän siirto-nopeus on 512 kbit/s ja kuukausimaksu on asuinalueesta riippuen 49 euroa tai 96 euroa.

Laajakaistapalvelua tarjotaan myös kaapeliverkon kautta kaapelimodeemia käyttäen. Em. tutkimuksen mukaan kymmenkunta kaapelioperaattoria tarjosi kaapelimodeemipalvelua viime vuoden kesällä noin 30 kunnassa. Kaapelimodeemipalvelua tarjoavat mm. Helsinki Televisio, Kuopion Kaapelitelevisio, Jyväskylän Jyväskeskus, Sonera ja Päijät-Hämeen Puhelin.

Kaapelimodeemipalvelun hinnoittelu on ennallaan viime vuoteen verrattuna. Em. yritysten kytkentämaksu on yleisimmin 50 euroa ja kuukausimaksun 49 euroa sisältäen modeemin. Liit-

tymä ovat nopea, sillä kaapelimodeemin kapasiteetti on tyypillisesti 2 Mbit/s vastaanotossa ja 200-500 kbit/s lähetyksessä.

Yleisimpien liittymämuotojen kuukausimaksujen hintavertailu

Liittymämuoto	Keskimääräiset kk-maksut, euroa
modeemi 1)	14,1 (lisäksi puhelumaksut)
ISDN-liittymä 2)	19,6 (lisäksi puhelumaksut)
ADSL -liittymä 256k	50,4
ADSL -liittymä 512k	64,1
ADSL -liittymä 1 M	103,6
kaapelimodeemi 0,5-1M	49,0

1) 50% puhelinliittymän perusmaksusta + Internet- perusmaksu (8,2 euroa)

2) 50% ISDN-liittymän perusmaksusta + Internet- perusmaksu (8,2 euroa)

Modeemi- ja ISDN-liittymää käytettäessä puheluista siis veloitetaan erikseen. Ao. liittymää käytetään myös tavallisiin puheluihin, joten koko maksua ei voi kohdistaa Internetin käyttöön. Muista yo. liittymämuodoista peritään vain kuukausimaksu. Alimman nopeuden ADSL - liittymän ja ISDN -liittymän yo. kuukausimaksujen erotuksella olisi kuukauden jokaisena päivänä noin puoli tuntia yhteydessä Internetiin (käytetty keskimääräistä paikallispuheluhintaa 3,8 senttiä/ minuutti).

6. MATKAPUHELINVERKOT

Matkapuhelinverkkojen palvelujen hintakehitystä on tutkittu GSM -verkkojen osalta. Analogisten verkkojen viimeisetkin palvelut ovat poistuneet markkinoilta NMT-450-verkon palvelujen lopettamisen myötä vuoden 2002 lopussa.

Matkapuhelupalvelujen tarjonta on pysynyt edellisen tutkimuksen jälkeen ennallaan. Valtakunnallisia GSM -palveluja tarjosi kuusi operaattoria tutkimusajankohtana 1.1.2003.

Valtakunnallisina verkko-operaattoreina toimivat Radiolinja, Sonera ja Suomen 2G. Palveluoperaattoreita ovat Radiolinja, Sonera, Suomen 2G:n palveluoperaattori DNA sekä näiden lisäksi Telia Mobile Finland (jatkossa Telia) Suomen 2G:n verkossa sekä RSL COM Finland Oy ja Jippii Group Oyj Soneran verkossa.

Alueellisia GSM 1800 palveluja tarjoavat Telia sekä useat paikalliset puhelinyhtiöt City-puhelimeksi nimetyn tuotteen kautta. Palvelu toimii vain ko. operaattorin paikallisella GSM 1800-alueella, mutta puhelut ovat matkapuheluiksi edullisia. Viimeisen vuoden aikana moni operaattori on lopettanut City-puhelinpalvelun tarjonnan.

6.1. Kaksitaajuuspalvelut

Koska tässä tutkimuksessa keskitytään kuluttajapalveluihin, niin seuraavassa on käsitelty vain kotitalouksien käyttämien matkapuhelinpalvelujen hintakehitystä. Uutta alalla ovat GPRS -palvelut, joiden hinnoittelua on selvitetty viime vuoden tapaan. WAP -palvelut ja GSM Data-palvelut eivät ole mukana tarkastelussa.

GSM- palveluja tarjotaan sekä GSM 900- että GSM 1800- verkossa. Kaksitaajuuspalvelut käyttävät molempia verkkoja. Valtaosa operaattorien asiakkaista käyttää tänä päivänä kaksitaajuuspalveluja. Radiolinja on lopettanut uusien vain GSM 900- verkossa toimivien liittymien tarjonnan. Näistä syistä seuraavassa keskitytään kaksitaajuuspalvelujen hintoihin, vaikka GSM 900- verkon yksitaajuuspalvelut ovat myös edelleen käytössä.

Kaksitaajuuspalvelujen hinnat olivat ensimmäisen kerran mukana vuoden 1998 hintakehitystä käsitellessä tutkimuksessa. Suurilla operaattoreilla on ollut tähän asti yritys- ja päiväkäyttöön sekä yksityis- ja iltakäyttöön tarkoitettua liittymätyypit. Hinnoittelu on ollut melko monimutkaista.

Kahden viime vuoden aikana peruspalvelujen hinnoittelu on kuitenkin selvästi yksinkertaistunut.

Radiolinja, Telia ja RSL COM ovat ottaneet käyttöön liittymän, jossa kaikki puhelut ovat samanhintaisia. Soneran Classic Duo- liittymän puhelujen hinnat eivät enää riipu lähialueista vaan samoja hintoja sovelletaan koko maassa. Radiolinja on lopettanut toisen edellä mainituista kuluttajille tarjotuista perusliittymätyypeistä eli ns. arkipäiväliittymän.

Seuraavissa taulukoissa on käytetty edellisen tutkimuksen tapaan liittymien jakoa kahteen pääliittymätyyppiin: arkipäiväliittymään sekä ilta- ja viikonloppuliittymään. Radiolinjan lope-
tetun arkipäiväliittymän sijasta on käytetty yhtiön Aina -liittymää, jossa siis kaikki liittymästä
kotimaahan soitetut puhelut ovat samanhintaisia.

Sellaisten liittymien käyttö, joissa kaikki puhelut ovat samanhintaisia, alentaa paljon muihin
verkkoihin soittavan puhelukustannuksia. Useilla operaattoreilla on nykyään käytössä hal-
vemmat hinnat pienelle perhe- tai muulle lähipiirille. Operaattorit ovat alkaneet myöntää myös
kuluttajille alennuksia matkapuhelujen hinnoista. Alennukset perustuvat joko puhelujen pi-
tuuteen tai soitettujen puhelujen kokonaismäärään.

Kolmen suurimman operaattorin Soneran, Radiolinjan ja DNA:n kaksitaajuuspalvelujen hin-
nat ajanjaksolta 1.1.1999- 1.1.2003 ovat liitteessä 9.

6.2. Matkapuhelinindeksit

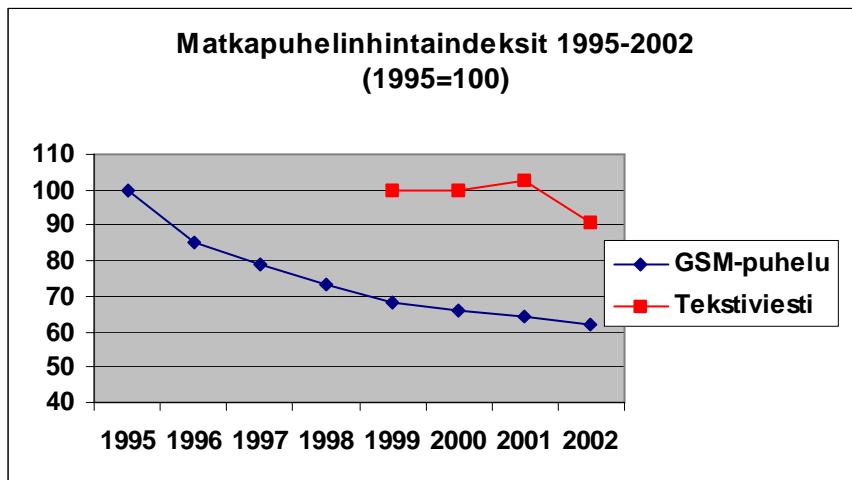
Tietoja operaattorien GSM-liittymien jakautumisesta eri liittymätyypeille ei ole saatavissa.
Tästä syystä matkapuhelinpalvelujen hintaindeksin laskeminen samalla tavalla tutkimuksen
muiden palvelujen indeksien kanssa ei ole mahdollista. Radiolinja, Sonera ovat antaneet tä-
män tutkimuksen käyttöön GSM-palvelujensa peruspuhelujen, ilman lisäarvopalveluja ja teks-
tiviestejä, keskimääräisen vuositasoisen minuuttihinnan muutoksen edellisestä vuodesta. Nä-
mä keskihinnan muutokset on painotettu yhteen operaattorien markkinaosuuksien avulla ja
näin on saatu GSM-puhelujen keskimääräistä hintakehitystä kuvaava indeksi.

Vuoden 1995 jälkeen eli sinä aikana, jolta tietoa on ollut saatavissa, GSM-puhelujen keski-
määräiset minuuttihinnat ovat olleet tasaisessa laskussa. Vuosina 1995-2001 keskimääräiset
minuuttihinnat laskivat noin 7 % vuodessa. Viimeksi kuluneen vuoden eli 1.1.2002 ja
1.1.2003 välisenä aikana GSM-puhelujen hintojen alennus oli 3,4 %.

Tekstiviestien hintakehitys indeksilukuina vuosilta 1999- 2001 on laskettu Radiolinjan ja So-
neran tekstiviestienhinnoista ja vuoden 2002 indeksissä on mukana myös DNA:n tekstiviestit.
Tekstiviesteistä peritään nykyään eri hinta omaan verkkoon ja toisen operaattorin verkkoon
lähetetyistä tekstiviesteistä. Nämä on painotettu yhteen kunkin operaattorin kohdalla siten, että
oman verkon hinnan paino on oma markkinaosuus prosenttilukuna ja vieraan verkon hinnan
paino on 1- oma markkinaosuus prosenttilukuna. Tekstiviestien hinnat ovat laskeneet 11,4
prosenttia edellisestä vuodesta.

Oheisessa kuviossa ja taulukossa on esitetty GSM-puhelujen keskimääräinen hintakehitys
vuosina 1995-2002 ja tekstiviestien hintakehitys vuosina 1999-2002 .

KUVIO 5 Matkapuhelinhintaindeksit 1995-2002



Vuosi	GSM-puhelut	Tekstiviestit
1995	100,0	
1996	85,3	
1997	78,8	
1998	73,4	
1999	68,4	100
2000	66,1	100
2001	64,2	102,5
2002	62,0	90,8

6.3. Tärkeimmät matkapuhelumaksut

Seuraavassa on esitetty matkapuhelujen kaksitaajuuspalvelujen tärkeimmät maksut. Radiolinjalla, Soneralla, DNA:lla ja Jippiillä on kaksi liittymätyyppiä sekä Teliällä ja RSL COM:lla yksi liittymätyyppi. Soneran tyyppejä voi kutsua arkipäivä- ja iltaliittymiksi. DNA:n ja Jippiin liittymissä jako on erilainen: paljon soittavan asiakkaan liittymä ja vähän sekä iltaisin soittavan asiakkaan liittymä. Jotta vertailu olisi mahdollista paljon puhuvan liittymä on tässä rinnastettu arkipäiväliittymään ja vähän puhuvan liittymä iltaliittymään, mikä itse asiassa sopivasti kuvaa ko. asiakkaiden puhelinkäyttäytymistä.

6.3.1. Perusmaksut 1.1.2003

Operaattorit tarjoavat nykyisin uusille asiakkailleen useita kuukusimaksuttomia kuukausia. Ohessa

on operaattorien kaksitaajuusliittymien normaalit yhden vuoden perusmaksut käyttäen samaa yksinkertaistettua liittymätyypijakoa kuin edellä, euroa:

Liittymätyyppi	Arki/paljon	Ilta/vähän
DNA	119	38,4
Radiolinja	40	38,4
Sonera	42	43,9
Jippii Group	98,9	- 1)
Telia	48	
RSL COM	90,8	

Teliällä ja RSL COM:lla on 1.1.2003 vain yksi 2-taajuusliittymätyyppi. Radiolinja ei enää tarjoa arkipäiväliittymää kuluttajille, sen tilalla oheisissa taulukoissa on Aina -liittymä.

1) Jippii ei peri toisesta liittymätyypistä perusmaksua lainkaan, mutta kuukausittainen minimilaskutus on 4,9 euroa eli 58,8 euroa vuodessa.

6.3.2. Lähtevien puhelujen ja tekstiviestien maksut 1.1.2003

- **A-aika** ma-pe klo 07-17 (Radiolinja klo 08-18)
- **B-aika** muina aikoina

Puhelut saman operaattorin toiseen GSM –puhelimeen, hinnat euroa/minuutti:

Liittymätyyppi	Arki/paljon		Ilta/vähän	
	A	B	A	B
Operaattori				
DNA	0,12	0,12	0,13	0,13
Radiolinja	0,17	0,17	0,12	0,12
Sonera	0,16	0,16	0,17	0,13
Telia	0,16	0,16	0,16	0,16
Jippii Group ¹	0,11	0,11	0,15	0,15
RSL COM ²	0,08	0,08	0,08	0,08

Jippii Group on alentanut omassa verkossa soitettujen matkapuhelujen hintoja 8,3 prosenttia ja RSL COM 20 prosenttia. Radiolinjan ja Telian samaa hintaa soveltavien liittymien hinnat

¹ Jippii Group: yo. hinta myös Soneran verkkoon soitetuissa puheluissa

² RSL COM: hinta Soneran ja Jippiin verkkoon 0,11 euroa

ovat oman verkon puhelujen osalta nousseet ja toisen operaattorin verkkoon soitettujen puhelujen osalta alentuneet verrattuna edellisessä tutkimuksessa käsiteltyihin liittymätyypeihin. RSL COM:n hinta 0,08 euroa minuutilta on markkinoiden halvin. Soneran ja DNA:n liittymien sekä Radiolinjan iltaliittymän omassa verkossa soitettujen puhelujen hinnat ovat ennallaan.

Puhelut muihin matkaviestinverkkoihin Suomessa, hinnat euroa/minuutti

Liittymätyyppi	Arki/paljon		Ilta/vähän	
	A	B	A	B
Operaattori				
DNA	0,17	0,17	0,22	0,17
Radiolinja	0,17	0,17	0,33	0,17
Sonera	0,24	0,16	0,26	0,13
Telia	0,16	0,16	0,16	0,16
Jippii Group	0,23	0,23	0,25	0,25
RSL COM	0,25	0,25	0,25	0,25

Joillakin operaattoreista on yllä olevan lisäksi osittain eri hinnat kiinteään verkkoon soitettaessa.

Soneralla ja sen palveluoperaattoreilla on joissakin liittymätyypeissä kalliimmat hinnat ns. lähialueen ulkopuolelta soitetuille puheluille.

Toisen operaattorin verkkoon soitettujen puhelujen hinnoissa on suuremmat alennukset kuin omaan verkkoon soitetuissa puhelujen hinnoissa. DNA:n päiväliittymän hinta, Jippii Groupin, RSL COM ja Telian hinnat ovat alentuneet noin 20%. Radiolinjan iltaliittymän, Soneran liittymien ja DNA:n muut hinnat ovat ennallaan. Teliällä on toisen operaattorin verkkoon soitettujen puhelujen osalta markkinoiden halvimmat hinnat.

Toisen operaattorin verkkoon soitettujen puhelujen hinnat ovat selvästi kalliimpia kuin saman operaattorin toiseen puhelimeen soitetut puhelut. Tämä johtuu siitä, että osan hinnasta muodostaa toisen operaattorin verkkonsa käytöstä perimä yhdysliikennemaksu.

6.3.3. GPRS -palvelut

Kuusi valtakunnallisia palveluja tarjoavaa matkapuhelinoperaattoria tarjoaa 1.1.2003 GPRS -palvelua, joka on toteutettu erikseen tilattavana lisäpalveluna. Palvelu voidaan liittää kaikkiin liittymätyypppeihin, mutta sen käyttö edellyttää GPRS -puhelinta, jotka tulivat markkinoille vuoden 2001 lopulla. Palvelun avulla asiakkaat pääsevät entistä nopeammin käyttämään Internet- ja WAP -pohjaisia palveluja. GPRS -palvelujen käyttö on entistä sujuvampaa, sillä GPRS -yhteys on päällä koko ajan. Pakettikytkentäistä tiedonsiirtoa käytettäessä ei yhteysajasta peritä maksua, vaan asiakas maksaa pääsääntöisesti siirretystä datasta.

GPRS -palvelujen hinnoittelurakenne koostuu kolmesta elementistä: palvelun kytkentämaksu, kiinteä kuukausimaksu, joka voi sisältää tietyn määrän tiedonsiirtoa sekä tiedonsiirtomaksu lisädatan siirrosta.

GPRS -palvelujen hinnoittelu 1.1.2003, euroa

	Kytke- mäsu 1)	Kuukausi- maksu (sisältää annetun määrän dataa/ kk)	Tiedonsiirtomaksu/ 1 lisä Megatavu
DNA			
- GPRS -palvelu	7,90	16,65 (rajaton määrä)	-
- WAP -GPRS	7,90	4,90 (rajaton määrä)	-
Radiolinja			
- GPRS -datasiirto	7,89	4,88 (ei sisällä dataa)	2,14
Sonera			
- Open Data	8,21	6,10 (1 Mt)	2,37
- Pro Data	8,21	18,30 (10 Mt)	1,75
Telia			
- Mobile Online	8,25	5,0 (1 Mt)	2,0
Jippii Group			
	5,00	4,7 (1 Mt)	2,0
RSL COM			
- GPRS Pro	6,00	16,9 (10 Mt)	1,5
- GPRS Light	6,00	4,9 (1 Mt)	1,9

1) DNA: Kun kytkentä tapahtuu tekstiviestillä, niin se maksaa 2,9 e

Operaattorien GPRS -palvelujen hinnoittelussa on pieniä eroja. DNA ei peri lainkaan erillistä tiedonsiirtomaksua, vaan kuukausimaksu sisältää rajoittamattoman tiedonsiirron ja Radiolinjan kuukausimaksuun ei sisälly lainkaan tiedonsiirtoa.

6.3.4 Tekstiviestit

Tekstiviestien lähetys matkapuhelimesta on hinnoiteltu seuraavasti:

DNA	0,08 e/viesti omiin liittymiin 0,12 e/viesti muiden operaattoreiden liittymiin
Radiolinja	0,12 e/viesti omiin liittymiin 0,16 e/viesti muiden operaattoreiden liittymiin
Sonera	0,13 e/viesti omiin liittymiin 0,17 e/viesti muiden operaattoreiden liittymiin
Telia	0,12 e/viesti
Jippii Group	0,06 e/viesti omiin liittymiin 0,12 e/viesti muiden operaattoreiden liittymiin
RSL COM	0,14 e/viesti

Tekstiviestien hinnat ovat olleet mukana liikenne- ja viestintäministeriön hintatasotutkimuksissa 1.1.1999 alkaen. Radiolinjan ja Soneran hinnat ovat nyt ensimmäisen kerran muuttuneet tämän jälkeen. Molemmilla on nyt halvemmat tekstiviestit omiin matkapuhelinliittymiin lähetetyissä viesteissä uusien operaattorien tapaan. Tämä uudistus alensi ao. operaattoreiden omaan verkkoon lähetetyn tekstiviestin hintaa noin 25%. Keskimäärin kolmen suurimman operaattorin (Radiolinja, Sonera ja DNA) tekstiviestien hinnat laskivat 11,4 % vuonna 2002.

Selvästi halvimmat tekstiviestihinnat ovat Jippiillä ja DNA:lla omaan verkkoon lähetettyjen tekstiviestien osalta.

6.4. Alueelliset citypuhelimet

Teliällä ja noin 20 kiinteässä verkossa paikallistoimintaa harjoittavaa teleyrityksellä on hallinnollinen mahdollisuus tarjota City-puhelintuotetta (DCS). Se perustuu GSM 1800 -tekniikkaan, saa numeronsa yleensä kiinteän verkon avaruudesta ja toimii vain ao. operaattorin radioverkon kattamalla alueella. Toiminnot ja lisäpalvelut ovat vastaavia kuin GSM 900 -verkoissa. DNA Finlandin omistavien paikallisyhtiöiden citypuhelimien verkko-operaattorina toimii Suomen 2G.

Edellisen tutkimuksen jälkeen on osa silloin tutkimuksessa mukana olleista 11 yhtiöstä lopettanut City-puhelinpalvelun tarjonnan vuoden 2002 aikana. Nämä yhtiöt ovat: Hämeen Puhelin Oy, Kuopion Puhelin Oy, Kymen Puhelin Oy, Loimaan Seudun Puhelin Oy ja Oulun Puhelin Oy. Telian City-palvelun uusmyynti on lopetettu viime tutkimuksen jälkeen.

Tutkittujen paikallisten teleyritysten ja Telian Citypuhelin-palvelujen hinnat ovat pääosin ennallaan. Perusmaksut ovat tasolla 5 euroa liittymää kohti/kuukausi. Puhelumaksut tasolla 5-10 senttiä/ minuutti. Tällä maksulla voi soittaa toiseen saman operaattorin citypuhelimeseen tai kiinteään paikallisverkkoon. Muualle soittaessa peritään lisäksi ao. puhelulajin (kauko-, ulkomaan-, palvelu- tai matkapuhelin) erityismaksu. Yleensä Citypuhelimeseen voidaan soittaa operaattorin kiinteästä liittymästä paikallispuhelumaksulla. Kuuden operaattorin tuotteiden hinnat on esitetty liitteessä 10.

6.5. Puhelumaksut kiinteästä kotimaan puhelinverkosta matkapuhelimiin

Puhelumaksut kiinteästä kotimaan puhelinverkosta matkapuhelimiin ovat paikallisverkko-
maksun (pvm) lisäksi seuraavat, senttiä/min:

1. DNA:n GSM-puhelimeen
24 t/vrk 12
2. Radiolinjan GSM -puhelimeen
ma-pe klo 08-18 26
muina aikoina 17
3. Soneran GSM -puhelimeen
ma-pe klo 08-17 27
muina aikoina 17
4. Telian GSM- puhelimeen
24 t/vrk 17
5. RSL COM:n GSM-puhelimeen
ma-pe klo 08-18 27
muina aikoina 17
6. Jippii Groupin GSM-puhelimeen
ma-pe klo 08-18 26,2
muina aikoina 16,6

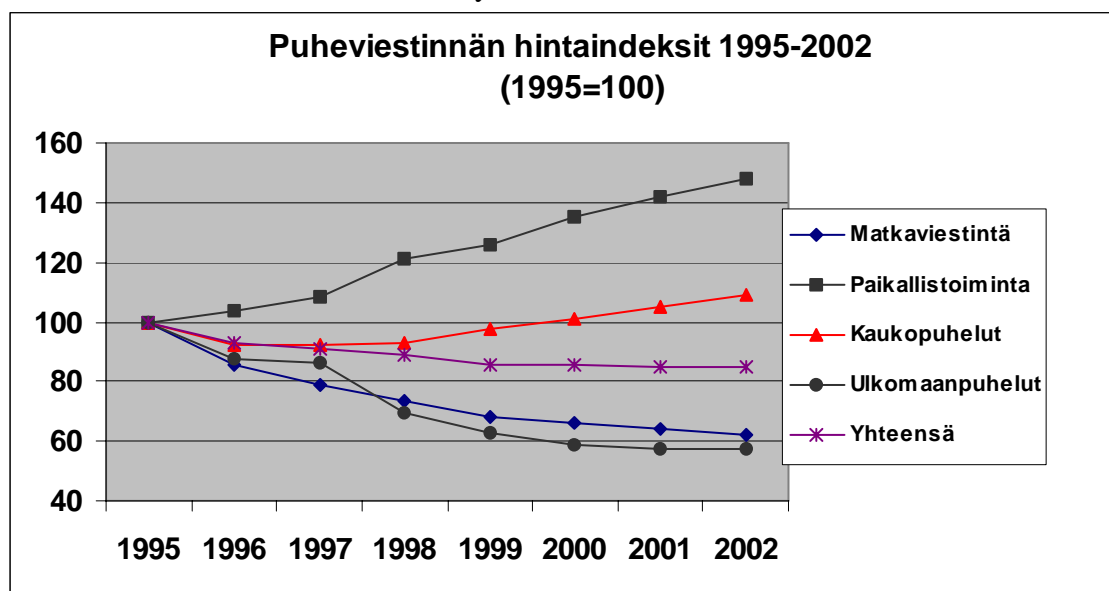
Kaikki maksut ovat ennallaan viime vuoteen verrattuna.

7. YHTEENVETO PUHEVIESTINNÄN MAKSUJEN KEHITYKSESTÄ 1995-2002

Oheisessa kuviossa ja taulukossa on graafisesti ja indeksilukuina esitetty puheviestinnän tärkeimpien palvelujen GSM-puhelujen, paikallistoiminnan, kaukopuhelujen ja ulkomaanpuhelujen hintakehitys vuosina 1995-2002.

Puheviestinnän maksujen kokonaisuutos on laskettu käyttäen painoina palvelujen liikevaihto-osuuksia Suomen telemarkkinoilla. Televiestinnän yhteinen liikevaihto vuonna 2001 oli 4,7 miljardia euroa, josta puheviestinnän osuus oli noin 3,1 miljardia euroa. Matkaviestinnän liikevaihto oli 2 miljardia euroa (paino 64,5 %), paikallistoiminnan 811 miljoonaa euroa (26 %), kaukopuhelujen 62 miljoonaa euroa (2 %) ja ulkomaan puhelujen 230 miljoonaa euroa (7,5 %).

KUVIO 6: Puheviestinnän hintakehitys 1995-2002



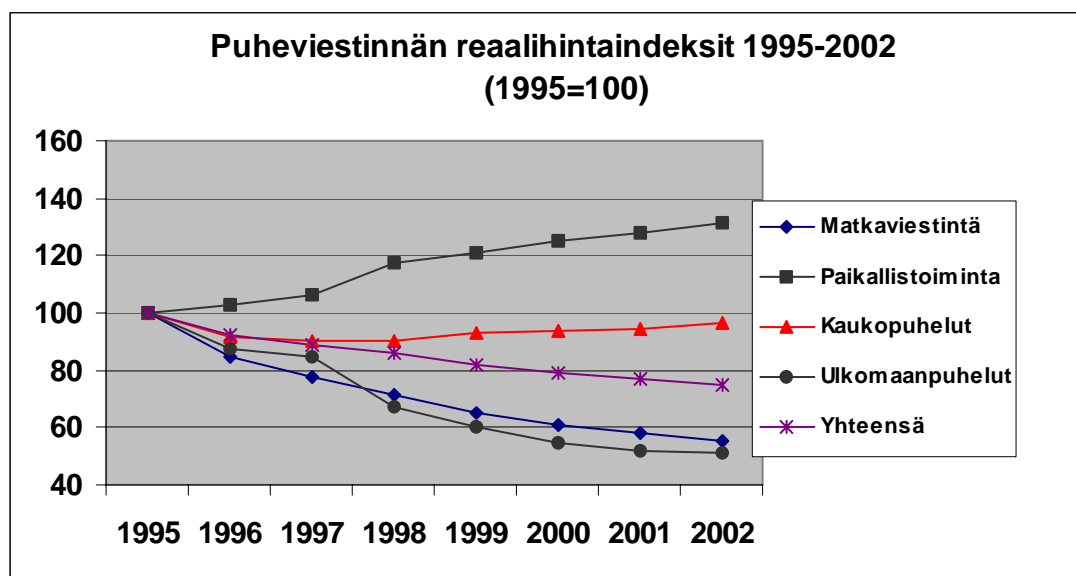
Vuosi	Matkaviestintä	Paikallistoiminta	Kaukopuhelut	Ulkomaanpuhelut	Yhteensä
1995	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1996	85,3	103,5	92,4	87,8	93,0
1997	78,8	108,2	92,1	86,1	90,7
1998	73,4	121,1	92,8	69,4	88,7
1999	68,4	126,1	97,5	62,8	85,8
2000	66,1	135,5	101,3	59,0	85,6
2001	64,2	141,8	105,0	57,7	85,2
2002	62,0	147,6	108,8	57,7	84,6
Muutos 2002/1995	- 38 %	+ 47,6 %	+8,8 %	-42,3 %	- 15,4 %

Eniten ovat vuosina 1995-2002 laskeneet matkaviestinnän ja ulkomaanpuhelujen hinnat, noin 40 prosenttia. On kuitenkin muistettava, että kaukopuhelujen hinnat laskivat jo ennen kilpailun alkamista vuonna 1994. Vuodesta 1990 lähtien kaukopuhelujen hinnat ovat laskeneet noin 50 prosenttia. Kilpailu on siis alentanut tuntuvasti kaikkien muiden tutkittujen palvelujen paitsi paikallistoiminnan hintoja.

On toisaalta otettava huomioon, että muutamat paikalliset teleyritykset ja Sonera ovat ryhtyneet maksamaan osinkoa osakkailleen ja samalla myös palvelujensa käyttäjille. Tämä kompensoi omistuksen ja palvelujen erottamiseen liittyviä paikallistoiminnan maksujen korotuksia.

Edellä olevat indeksit on laskettu kunkin vuoden käyvästä hinnoista. Jos nämä ns. nimelliset hintaindeksit jaetaan kuluttajien hintaindeksillä, saadaan tulokseksi reaali-indeksit. Reaali-indeksit kuvaavat inflaatiosta puhdistettua hintakehitystä. Seuraavassa kuviossa on esitetty puheviestinnän indeksit reaalisena samalta ajanjaksolta.

KUVIO 7: Puheviestinnän reaali hintakehitys 1995-2002



Lopuksi on laskettu, mikä on ollut puheviestinnän hintakehitys koko kilpailun alkamisen jälkeisenä ajanjaksona. Koska tietoa ei ole, on aluksi oletettu, että matkaviestinnän hinnat laskivat keskimäärin 3 % per vuosi vuosina 1994-1995. Arvio on varovainen GSM-puhelujen myöhempään hintakehitykseen verrattuna, mutta on muistettava että NMT-puhelujen osuus oli tuolloin vielä suuri.

Tällä olettamuksella kyseinen hintakehitys on laskettavissa ja tulos on, että kilpailu on alentanut puheviestinnän hintoja 20 prosenttia eli viidenneksen verrattaessa hintatasoa 1.1.2003 vuoteen 1993 eli kilpailun alkamista edeltäneeseen vuoteen. Kuluttajahinnat ovat samana ajanjaksona nousseet Suomessa 14,9 %, joten puheviestinnän hinnat ovat laskeneet reaalisesti 31 % kilpailun alkamisen jälkeen.

LÄHDELUETTELO

1. Operaattoreiden hinnastot, ilmoitukset, esitteet ja www-sivut
2. Lisätiedot operaattoreilta, Finnet Focus Oy:lta ja liikenne- ja viestintäministeriöltä
3. Liikenne- ja viestintäministeriö: Suomen telemaksujen hintataso
julkaisut 15/02, 18/01, 14/00, 14/99, 17/98, 4/97, V6/96, V9/95, 2/94 , ja 11/93
4. Liikenne- ja viestintäministeriö: Laajakaistapalvelujen alueellinen saatavuus
5. Liikenne- ja viestintäministeriö: Televiestintätilasto 2002
6. Lehtiartikkelit